

Književno-jezična analiza enkomijastičkih epigrama Rajmunda Kunića

Kegalj, Antonija

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:578877>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

Antonija Kegalj

**KNJIŽEVNO-JEZIČNA ANALIZA
ENKOMIJASTIČKIH EPIGRAMA
RAJMUNDA KUNIĆA**

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODJEL ZA HRVATSKI LATINITET

Antonija Kegalj

**KNJIŽEVNO-JEZIČNA ANALIZA
ENKOMIJASTIČKIH EPIGRAMA
RAJMUNDA KUNIĆA**

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Maja Matasović

Zagreb, 2024.

SAŽETAK

U središtu ovoga rada su epigrami poznatog hrvatskog latinista, Dubrovčanina Rajmunda Kunića. Kunićeви epigrami podijeljeni su u devet različitih skupina, a ovaj rad bazira se na enkomijastičkoj, odnosno pohvalnoj skupini epigrama kojih je u skupini 415 te su svi analizirani u ovome radu. Najprije je opisan život i stvaralaštvo Rajmunda Kunića, potom slijedi poglavlje o epigramu kao žanru u kojemu se prikazao i povijesni razvoj epigrama, ali i epigram u hrvatskoj latinističkoj književnosti te također poglavlje posvećeno Marcijalu. Zatim slijedi poglavlje koje srž ovoga rada, a to je epigramatsko stvaralaštvo Rajmunda Kunića u kojemu su prikazani svi adresati kojima je Kunić posvetio epigrame. Adresati su najprije podijeljeni skupine prema povijesnim ličnostima, neživim stvarima, nepoznatim, fiktivnim te mitološkim ličnostima, a potom u daljnjoj analizi prikazano je koliko svaki epigram ima stihova, tko je adresat, u kojemu stihu mu se Kunić obraća te koja je tema epigrama. Nadalje, u potpoglavlju adresati svaki je adresat prikazan i opisan po skupinama koje su prikazane u radu. U radu su je objašnjena struktura analiziranih epigrama te formalna obilježja epigrama.

Ključne riječi: Rajmund Kunić, epigram, enkomijastička skupina epigrama, adresat

ABSTRACT

The focus of this work is on the epigrams of the famous Croatian Latinist, Rajmund Kunich from Dubrovnik. Kunich's epigrams are divided into nine different groups, and this paper is based on the encomiastic, or praise-related, group of epigrams, of which there are 415 in total, all of which are analyzed in this work. First, the life and works of Rajmund Kunich is described, followed by a chapter on the epigram as a genre, which includes a historical development of the epigram, as well as its place in Croatian Latin literature, along with a chapter dedicated to Martial. The next chapter, which forms the core of this paper, focuses on the epigrammatic works of Rajmund Kunich, presenting all the addressees to whom Kunich dedicated his epigrams. The addressees are first divided into groups based on historical figures, inanimate objects, unknown or fictitious persons, and mythological figures. Further analysis then shows the number of lines in each epigram, who the addressee is, in which line Kunich addresses them, and the theme of the epigram. Moreover, in the subchapter on addressees, each addressee is presented and described according to the groups outlined in the paper. The structure of the analyzed epigrams and their formal characteristics are also explained in this work.

Keywords: Rajmund Kunich, epigrams, encomiastic epigrams, addressees

SADRŽAJ

1. Uvod.....	1
2. Život i djelo Rajmunda Kunića.....	2
3. Epigram kao žanr.....	5
3.1. Povijesni razvoj epigrama.....	5
3.1.1. Doba antičke Grčke.....	5
3.1.2. Doba Rimskog Carstva.....	6
3.1.3. Marcijal.....	6
3.2. Epigram u hrvatskoj latinističkoj književnosti.....	8
3.3. Teme epigrama.....	9
4. Epigramatsko stvaralaštvo Rajmunda Kunića.....	10
4.1. Enkomijastički epigrami Rajmunda Kunića.....	11
4.2. Adresati.....	12
4.2.1. Književnici.....	12
4.2.2. Crkvene osobe.....	17
4.2.3. Umjetnici.....	19
4.2.4. Filozofi, znanstvenici, humanisti.....	23
4.2.5. Govornici.....	23
4.2.6. Plemići, diplomati.....	24
4.2.7. Mitologija.....	26
4.2.8. Fiktivne ličnosti.....	28
4.2.9. Ostalo.....	29
5. Struktura epigrama.....	31
6. Pregled formalnih obilježja epigrama.....	34
7. Zaključak.....	36
8. Popis literature.....	38
9. Prilozi.....	43

1. Uvod

Autor enkomijastičke skupine epigrama kojemu je ovaj rad posvećen je Dubrovčanin Rajmund Kunić, istaknuti isusovac, prevoditelj i književnik. U prevoditeljskom stvaralaštvu Kunićev najveći uspjeh je prijevod *Ilijade* s grčkog na latinski jezik; njegov prijevod smatra se jednim od najboljih prijevoda ovog Homerovog epa (Majnarić 1940, 167). U svom književnom stvaralaštvu istaknuo se u mnogim žanrovima: pisao je elegije, poslanice, epske pjesme, pjesme u hendekasilabima, pisao je čak i govore, no najviše se ističu njegovi epigrami koje je pisao u elegijskom distihu. Njegovi epigrami podijeljeni su u devet skupina (*sacra, votiva, moralia, encomiastica, sepulcralia et lugubria, satyrica, ludicra, ad Lydam, varia*), a u ovome radu posvetit ću se enkomijastičkoj skupini epigrama koja se još naziva i pohvalna skupina epigrama.

Najprije ću reći nešto više o samome autoru epigrama, kao i o epigramima općenito, a zatim o epigramatskom stvaralaštvu Rajmunda Kunića. U središtu ovoga rada su adresati kojima je Kunić posvetio 415 enkomijastičkih epigrama, a cilj ovoga rada je prije svega istražiti tko su adresati, zatim uočiti obrazac kojim se Kunić vodio pri pisanju navedene skupine epigrama – u kojem se licu obraćao adresatima te u kojim stihovima im se obraćao. Nakon sadržajne analize epigrama te kratkog predstavljanja svakoga adresata, slijedi formalna analiza epigrama te zaključak ovoga rada. Na kraju rada u prilogima 1 i 2 bit će prikazani adresati, prilog 1 sadržava popis svih adresata, dok će u prilogu 2 biti prikazan broj elegijskih distiha, tko je adresat, u kojemu stihu je adresat izrečen te tema epigrama. U pisanju ovoga rada uvelike mi je pomogla literatura prof. dr. sc. Irene Bratičević, *Put vrline: epigramatski opus Rajmunda Kunića*, a literatura je izdana 2015. i 2016. godine. Na navedenu literaturu oslanjala sam se i prilikom analize epigrama na latinskom jeziku, ali i prilikom pisanja rada kako bih jasnije dobila uvid u cjelokupnu enkomijastičku skupinu epigrama te njenih adresata.

2. Život i djelo Rajmunda Kunića

Dubrovčanin Stjepan Rajmund Kunić (lat. *Stephanus Raymundus Cunichius*) hrvatski je pjesnik i prevoditelj rođen 24. siječnja 1719. godine te potječe iz građanske obitelji (Bratičević 2012, 195). Kunićev otac Stjepan 1718. godine preselio se u Dubrovnik gdje se iste godine oženio Margitom Jelić,¹ pripadnicom građanske obitelji, s kojom je imao četvero djece. Kunić je svoje prvo ime naslijedio od oca Stjepana, dok je drugo ime Rajmund naslijedio od majčina strica, Rajmunda Gallanija, a također je to ime koristio kao svećenik. Dvojica Kunićeve braće – Vlaho Ivan i Vlaho Josip umrli su kao djeca, dok je treći brat, Mato Joakim postao biskupijski svećenik (Bratičević 2012, 195). Zanimljivo je to da je prezime Kunić možda po svom postanju etnik, to jest da je prezime izvedeno iz toponima Kuna (Vekarić 1995, 197).

Kunić školovanje započinje u Dubrovniku gdje je stekao osnovnu naobrazbu u sklopu isusovačkog kolegija te s petnaest godina, točnije 1. listopada 1734. godine odlazi u Rim gdje nastavlja isusovačko obrazovanje. U Družbu Isusovu Kunić je stupio te iste godine, a prvi učitelj bio mu je Perudačanin Fabio Danzetta koji se pobrinuo oko Kunićeve izobrazbe. U sklopu Rimskoga kolegija susreće se s Ruđerom Boškovićem koji mu je predavao matematičke predmete. Po završetku studija filozofije započinje magistarsku praksu na manjim učilištima po Italiji. Najprije je bio pozvan u gradić Fermo gdje je predavao gramatiku te u gradove Città di Castello i Firencu gdje poučava književnost. Nadahnut talijanskim pjesnicima upušta se u pisanje stihova na talijanskome jeziku, no ubrzo shvaća kako talijanska poezija nije ta koja mu leži te se na nagovor prijatelja odlučuje posvetiti latinskoj poeziji. Također, u Rimu završava i studij teologije, po čijemu završetku postaje profesor retorike u isusovačkom novicijatu Svetog Andrije na Kvirinalu, 1751. godine (Bratičević 2012, 197). 1750. godine bio je zaređen za svećenika, dok je svečane redovničke zavjete u Družbi Isusovoj položio 1752. godine. Poznati njegovi učenici su arheolog Luigi Lanzi, prevoditelj Francesco Maria Lucchini, Ignazio Rossi te Bernard Zamanja – poznati dubrovački pjesnik i prevoditelj. Za vrijeme svoga poučavanja

¹ Majka Margita bila je kći Mata Vlahovog Jelića (Gallanija). (Vekarić 1995, 200)

na Kvirinalu Kunić postaje članom književnog društva, Akademije Arkadije.² Osim Akademije Arkadije bio je i član još jednog književnog društva, *Accademia degli Infecondi*³.

Kunić je od 1765. bio profesor retorike na najvažnijem isusovačkom učilištu, *Collegio Romano*, gdje se zadržava sljedećih deset godina. Prema Bratičević (2012, 199) Kunić se u tome razdoblju afirmira kao izvorni latinistički pjesnik i kao prevoditelj. Prevodio je helenističke pjesnike i epigramatičare, a posebnu je slavu stekao samostalnim izdanjem prepjeva epigrama iz „Grčke antologije“, *Anthologica sive epigrammata Anthologiae Graecorum selecta Latinis versibus reddita* 1771. godine. Dvije godine kasnije, 1773. Papa Klement XIV. potpisuje breve *Dominus ac Redemptor*, kojim se ukida Družba Isusova (Bratičević 2012, 201). U svojem profesorskom razdoblju Kunić je odbio ponudu Sveučilišta u Pisi da na njemu predaje retoriku te je ostao u Rimu, između ostalog i zbog učene dame Marije Pizzeli. Maria Cuccovila Pizzelli bila je otmjena Rimljanka, učena u mnogim znanostima i područjima, od filozofije, prava, pjesništva do nekolicine jezika – francuski, španjolski, grčki, latinski i engleski jezik. U salonu, odnosno palači gdje je Pizzeli okupljala mnogobrojne članove rimskoga društva Kunić se susreo s velikanima poput isusovca Stefana Antonia Morcellija, filozofa Benedikta Staya te klasičnog filologa Ludovica Flanginija, ali i mnogim drugima. Kao najvažniju ličnost mora se spomenuti plemić Baldassare Odescalchi, koji je Kuniću postao književni mecena i koji je o svome trošku izdao njegov prepjev *Ilijade* s grčkoga na latinski jezik (1776.), smatran najboljim latinskim prepjevom toga Homerova epa. Prema Bratičević (2012, 200) sva izvješća o Kunićevu životu ističu kako je *Ilijada* prevedena i objavljena na nagovor Baldassarea Odescalhija.

Kunićevo prvo zabilježeno djelo na latinskome bila je elegija *Ad amicum in Illyrico prope Epidaurum rusticantem* koja nije tiskana do 1811. godine. Najveći dio opusa pjesničkog stvaralaštva čini preko 3500 epigrama koji se zasebno dijele u tematske skupine, 46 elegija, 44 pjesme u falečkom jedanaestercu, trinaest poslanica, trinaest dužih pjesama u heksametru. Pisao je i latinističke govore, parafraze Horacija i Katula, prerade basni, prepjeve Teokrita, himne

² Akademija Arkadija, to jest *Accademia degli Arcadi* čuvena je književna akademija, osnovana 1690. u Rimu. Naziv je dobila prema opjevanoj pokrajini Arkadiji u Grčkoj koja je u rimskoj književnosti postala umjetnički toponim u kojem se odvija idiličan, jednostavan i neiskvaren život. Vergilijeva vizija Arkadije obnovljena je pod utjecajem idiličkog romana Arkadija (1504.) talijanskog autora Jacopa Sannazara kada ponovno postaje alegorijskim simbolom utopijskog svijeta. Nova književna struja nastala je kao odgovor na dotadašnju poetiku. Akademija se pozivala na oponašanje klasika (*imitatio*) i njegovanje jednostavnosti. Svaki član akademije (*pastor Arcadiae*) dobio bi svoje dvodijelno pastirsko ime. Akademija je okupljala brojne ondašnje učenjake i intelektualce. (Bratičević 2015, 164-166)

³ *Accademia degli Infecondi* književno je društvo osnovano 1613. u Rimu, a nakon mirovanja akademija je ponovno oživljena četrdesetih i pedesetih godina 18. stoljeća zalaganjem svestranog svećenika i pjesnika Giuseppa Ercolanija. (Bratičević 2012, 199)

Demetri, Tirteja i Mimnerma. Sačuvano je nekoliko ulomaka korespondencije koju je Kunić uputio svojoj obitelji, učenicima i sunarodnjacima, dok djela koja je Kunić pisao na hrvatskom jeziku nisu sačuvana.

Kunić je predavao retoriku i grčki jezik na papinskom učilištu, a nastavio se baviti književnim i prevoditeljskim stvaralaštvom do smrti. Pred kraj života obolio je od teške bolesti koju je podnosio uz pomoć i brigu svoga prijatelja i književnog mecena Baldassarea Odescalchija te je preminuo 22. studenoga 1794. godine u Rimu, a njegovom smrću ugasio se dubrovački ogranak obitelji Kunić (Vekarić 1995, 201). Sva književna ostavština povjerena je njegovom nekadašnjem učeniku Giuseppeu Martottiju. Pokopan je uz skroman obred u bazilici Svetih apostola u Rimu. Prema Gortan - Vratović (1969, 569) njemu u čast učenik Bernard Zamanja napisao je posmrtni epigram pod nazivom *In obitum Raymundi Cunichii* u kojemu ga uspoređuje s najvećim rimskim pjesnicima: Tibulom, Katulom i Vergilijem, a na pogrebu su mu čast iskazali Agostino Chigi posmrtnim govorom, Marko Faustin Galjuf recitacijom stihova te drugi kolege iz Arkadije (Bratičević 2015, 166).

3. Epigram kao žanr

Pojam epigram dolazi od grčke riječi *epigramma* (ἐπίγραμμα), a njeno značenje u grčkome je 'natpis'. Stoga, epigram u teoriji književnosti prvotno označava natpis na nadgrobnim pločama, nadgrobnom kamenu ili zavjetnim darovima. Prema definiciji u *Književnom leksikonu*: „epigram je sažeta, zbijena lakonska pjesma od nekoliko stihova, posvećena većinom nekoj ličnosti, ali i u vezi s nekim događajem; najkraći i najoštrij oblik misaone lirike” (Čubelić 1972, 148). Ton epigrama se s vremenom razvio u satiričan i podrugljiv te se na takav, oštar način suvremenima ukazuje na njihove mane i nedostatke. Što se tiče forme, njegova osnovna forma u antici bio je elegijski distih, ali se dužina razlikovala od epigrama do epigrama. Prema definiciji u *Leksikonu antičkih autora*: „epigram je natpis, prvotno natpis u stihu na nadgrobnim pločama, zavjetima, darovima i slično. U drevnoj Grčkoj je vrlo rano dobio književni oblik kratke lirske pjesme najraznovrsnije tematike” (Škiljan, ur. 1996, 88).

3.1. Povijesni razvoj epigrama

3.1.1. Doba antičke Grčke

Epigram nastaje u drevno grčko doba, a kod starih Grka to je bio natpis urezan u kamenu, čija je uloga bila vrlo često komemorativna. U tom razdoblju epigrami su se urezivali na grobove ili zavjetne darove te su tako podsjećali na osobu, spomenik ili neko određeno mjesto i događaj. Najpoznatiji pjesnik navedene vrste epigrama bio je Grk Simonid,⁴ a najpoznatiji epigram je njegov epigram na grobu palih Spartanaca u Termopilskom klancu. Epigrami su bili vrlo kratki i sažeti, često od svega jednog do dva stiha te su bili različite tematike – didaktičke, ljubavne, invektivne, pohvalne, itd.⁵

U helenističko doba za epigram je i dalje karakteristična kratkoća, no oslobađa se epigrafskog oblika i praktične namjene te doživljava svoj procvat. On postaje vrsta pjesme pogodna za prigodničarsku poeziju, za izricanje dojmova o nekom trenutku ili o nekom svakodnevnom događaju. Teme koje su karakteristične za epigram helenističkog razdoblja su obično erotskog

⁴ Simonid s Keja (5. st. pr. Kr.) grčki je pjesnik elegija i korskih pjesama koji je pisao u dorskom dijalektu, a autor je i jedne ili više tragedija. Jedan je od tvoraca epigrama kao pjesničke vrste koji je u svojim elegijama i epigramima opjevao pobjede Grka nad Perzijancima. („Simonid“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje)

⁵ Tvrtković 2020./2021., materijali iz kolegija „Pregled poslijerenesansnog latiniteta“.

ili satirično-parodijskog karaktera, ali se nailazi i na tradicionalne teme kao što je pogrebna poezija. Epigram je zahvaljujući helenističkom dobu počeo stjecati veću književnu vrijednost, a zbirka koja nam prikazuje popularnost epigrama u helenističkom periodu jest *Meleagrov vijenac*, koji je prerastao u *Palatinsku antologiju (Anthologia Palatina)*. *Palatinska antologija* je zbirka od oko četiri tisuće epigrama nastalih od 5. st. pr Kr. pa do bizantskoga srednjega vijeka. Najpoznatiji autori helenističkog doba su nam već spomenuti Meleagar, Leonid te Kalimah, čijih nam je u „Palatinskoj antologiji“ sačuvano čak 59 epigrama. Osim pisanja epigrama u formi elegijskih distiha, pjesnici se u helenističkom dobu služe jambima i drugim lirskim stihovima.⁶

3.1.2. Doba Rimskog Carstva

U Rimu je u doba ranog Carstva, nekoliko desetljeća prije nego što je započelo Marcijalovo djelovanje, grčki epigram bio vrlo popularan, a njegova uloga bila je dvorska, koristio se za odavanje počasti ili je pratio poklon. To nam potvrđuje izdanje „Filipova vijenca“ u vrijeme cara Kaligule, kao i uspjeh Lukilijevih duhovitih epigrama u vrijeme cara Nerona. Lukilijeve duhovite epigrame krasila je njihova mogućnost zadirkivanja ili razigrane zabave koju su prenosili na čitatelja. Vrlo je malo epigrama u rimskoj poeziji sačuvano do danas, a osim Katula, koji stvara još u doba Republike, gotovo da ne znamo ništa o pjesnicima koje Marcijal označava kao svoje autoritete. Katul i Marcijal epigramu daju konačno obilježje pjesme satiričkog karaktera s duhovitom i zajedljivom poentom.⁷

3.1.3. Marcijal

Marko Valerije Marcijal (*Marcus Valerius Martialis*), rođen oko 38./40., a umro oko 102./104., najveći je svjetski i rimski epigramatičar. Epigram je učinio svojim ekskluzivnim žanrom, jedinim oblikom svoje poezije, jer je visoko cijenio njegovu fleksibilnost, lakoću s kojom se prilagođava mnogim aspektima stvarnosti.⁸ Epigram čine raznolikost, pokretljivost te bliskost sa stvarnim životom, a upravo tu bliskost Marcijal smatra obilježjem svoje poezije. Marcijal promatranjem osoba i stvarnosti, bolje rečeno, stvarnih događaja u kojima se nalaze,

⁶ Isto.

⁷ Isto.

⁸ Isto.

naglašava njihove osobine. On svoje likove promatra kao da su na pozornici, te ih svodi na tipične likove kao što su: paraziti, tašti ljudi, plagijatori, škrci, prevaranti, lovci na nasljedstvo, itd. Pjesnikov stav je stav opreznog, ali uglavnom nepristranog promatrača koji se rijetko upušta u moralno izricanje suda ili osude.⁹

Marcijal 80. godine sastavlja te objavljuje zbirku epigrama *Liber de spectaculis* u kojima slavi otvaranje amfiteatra Flavijevaca, a navedeno djelo donijelo mu je priznanje cara Tita. Od 84.–85. godine počeo je redovito objavljivati svoje pjesme. Zbirka Marcijalovih epigrama (*Epigrammaton libri*) sastoji se od 1555 epigrama u 15 knjiga, koje su uglavnom pisane i objavljivane od 86. godine do 101.–102. godine. Epigrami su većim dijelom pisani u elegijskom distihu, zatim u falečkim jedanaesticima i holijambima. Razlikuju se po metru, sadržaju i temama koje su različite; neki imaju korijen u tradiciji i vezani su uz pogrebni epigram iz drevne Grčke, a neke teme vezane su uz pjesnikova osobna iskustva. Zbirci od 12 knjiga prethodi „Knjiga igara“ (*Liber de spectaculis* ili *Liber spectaculorum*) iz 80.–81. godine, zatim dvije neovisne knjige „Gostinski darovi“ (*Xenia*) i „Zgodici“ (*Apophoreta*), koje su izdane 84. i 85. godine. One sadrže vrlo kratke natpise: svaka je izdvojeni elegijski distih koji, kao natpis na nekom predmetu, prati darove različitih vrsta koji se daruju prigodom Saturnalija (*xenia* ili “darovi za goste”) i darove koji se daju gostima na gozbama (*apophoreta* ili “darovi za ponijeti”).

Prema Vratoviću (2008¹⁰, 275) u Marcijalovim se stihovima ogledaju slikovite značajke ljudi, različita zanimanja i šaroliko zbivanje rimske svakidašnjice u doba Domicijanove vlasti. Upravo jer su teme vezane uz svakidašnjicu, mnogi su epigrami političke polemike u kojima Marcijal objašnjava svoje pjesničke sklonosti, žali za propadanjem književnosti ili opisuje društvene običaje toga doba. Marcijalovi epigrami razvijaju komično-satirični aspekt više nego što je to bilo uobičajeno, a za takav stil pisanja epigrama uzor mu je bio Lukilije, grčki pjesnik iz Neronova doba koji je na komičan način opisivao osobe s upadljivim fizičkim nedostacima. Marcijal mijenja nekoliko formalnih Lukilijevih tehnika, na primjer, tehniku završne dosjetke, duhovite primjedbe koja briljantno zaključuje kratki tijek misli. Tendencija da se na kraju smjesti dosjetka primjećivala se već i u helenističkim epigramima, ali Lukilije je to razvio, a Marcijal doveo do savršenstva. Sklonost realističnoj poeziji kakvu piše Marcijal prate jezik i stil koji su otvoreni prema živahnosti svakodnevnih običaja i bogatstvu kolokvijalnog vokabulara.

⁹ Isto.

¹⁰ Prvo izdanje knjige izašlo je 1977. godine.

3.2. Epigram u hrvatskoj latinističkoj književnosti

Na hrvatske latiniste koji su pisali epigrame utjecao je Marcijal, ali i njegov prethodnik Katul. Nadalje, ovdje će ukratko biti predstavljeni predstavnici hrvatskog latinističkog epigramatskog stvaralaštva po stoljećima:

Jan Panonije (*Ianus Pannonius*) pripada 15. stoljeću, a glavni dio njegova pjesništva su upravo epigrama. Pisao je epigrame u različitim metrima, najčešće u elegijskom distihu, heksametru te falečkom jedanaestercu. Iz pojedinih pjesama uočavamo kako mu je uzor bio Marcijal, a sebe naziva i Marcijalovim majmunom (*simia Martialis*¹¹).¹²

Marko Marulić (*Marcus Marulus*) stvarao je na kraju 15. i početkom 16. stoljeća, na trima jezicima: hrvatskom, latinskom i talijanskom jeziku. Marulić je bio pjesnik i prozaik, sastavljao je kompendije i zbornike uputa za praktičan kršćanski život, moralno-teološke i kulturnopovijesne rasprave, propovijedi, dijaloge, priče, pisma, epove, poeme i kraće pjesme. Prevodio je s latinskog i talijanskog na hrvatski te s hrvatskog i talijanskog na latinski. Sačuvan je znatan broj njegovih kraćih latinskih pjesama, elegija, epigrama, poslanica, a posebno nam je zanimljivo otkriće pronalazak Marulićevih nepoznatih latinskih pjesama, točnije 596 stihova, u Sveučilišnoj knjižnici u Glasgowu koje je pronašao prof. dr. Darko Novaković i prvi put objavio 1999. godine. Osim brojnošću pronađenih pjesama, veliko iznenađenje bila je tematika pjesama te je tako pronalaskom stihova Marulić prikazan kao izvrstan satiričar, polemičar, elegičar, ali i kao autor ljubavnih pjesama (Lučin 2001, 421).

U 17. stoljeću česti su epigrama nabožne tematike, a pisali su ih Kajetan Vičić (*Cajetanus Vicich*) i Frano Gundulić (*Franciscus Gondola*), te ljubavne tematike koje je pisao Pavao Ritter Vitezović (*Paulus Ritter*). Ignjat Đurđević (*Ignatius Georgius*) napisao je 88 epigrama koji su bili satirične tematike.

Epigram u hrvatskoj književnosti doživljava procvat u razdoblju 18. stoljeća. Hrvatski latinizam u 18. stoljeću promatra se u okviru se tzv. dugog 18. stoljeća koje obuhvaća kraj 17., ali i početak 19. stoljeća. Iako je pisanje na latinskom jeziku u ostatku Europe palo u sjenu pred narodnim jezicima, u hrvatskoj književnosti on je i dalje prisutan u većem dijelu. U razvoju književnosti i književnom stvaralaštvu na narodnom, hrvatskom jeziku uvelike su pridonijeli latinisti-isusovci, a područje koje je značajno pridonijelo razvoju narodne književnosti bio je

¹¹ Zanimljivo je predstaviti detalj o *simia Ciceronis*, naime nadimak *simia Ciceronis* pridobio je Coluccio Salutati zbog svog profinjenog latinskog kojega je pisao u pismima firentinskim znanstvenicima.

¹² Isto.

grad Dubrovnik. U književnosti je tada dominirala poezija, točnije pjesništvo s manjim oblicima poput elegija, satira, poslanica i epigrama, dok se od proznih vrsta pisala epistologrfska proza.

Najznačajniji hrvatski epigramatičari toga doba bili su Rajmund Kunić (*Raymundus Cunichius*), Brno Džamanjić / Bernard Zamanja (*Bernardus Zamagna*) i Đuro Ferić (*Georgius Ferrich*).¹³

Bernard Zamanja bio je Kunićev učenik, a sastavio je zbirku *Epigrammatum liber* koja se sastoji od preko 100 epigrama. Đuro Ferić autor je 482 epigrama koji su pisani u različitim metrima, većinom u elegijskom distihu, ali i drugim metrima koji se vežu uz epigrame. Teme su karakteristične za epigrame, a sačuvani su u rukopisima u pet knjiga. Đuro Ferić napisao je dvije zbirke epigrama, prvu pod nazivom *Apophthegmata Erasmi Latinis versibus explicata* koja sadrži 1015 epigrama te zbirku *Epigrammata de nostratibus* koja sadrži 110 epigrama u kojima iznosi svakodnevne situacije poznatih Dubrovčana. Najznačajniji među navedenim epigramatičarima svakako je Rajmund Kunić koji je sastavio preko 3500 epigrama, a o čijem ćemo epigramatskom opusu govoriti nešto kasnije.¹⁴

3.3. Teme epigrama

Epigrami se još od svojih početaka razlikuju po različitim temama, bili su raznih svrha i uloga: kao što je rečeno, u drevno grčko doba epigrami su se urezivali u nadgrobne ploče ili zavjetne darove, stoga se oni mogu svrstati među komemorativne, odnosno zavjetne epigrame. Nadalje, u helenističkom razdoblju također su vrlo zastupljeni epigrami pogrebne tematike, ali se pojavljuju epigrami koji iskazuju svakodnevnicu na satiričan način, stoga su takvi epigrami po tematici satirični. Marcijal do savršenstva dovodi skoptički epigram¹⁵, za koji mu je uzor bio Lukilije. Nadalje, po tematici epigrami mogu biti još i poučni, zavjetni, pohvalni, ali također mogu biti prigodno posvećeni nekoj osobi ili događaju.

¹³ Isto.

¹⁴ Isto.

¹⁵ Skoptički epigram u osnovi karakterizira izrugivanje, odnosno ismijavanje raznih tipova ljudi, moralnih i tjelesnih mana, određenih pojava iz društvenog i privatnog života, a glavne karakteristike skoptičkog epigrama su komika i šaljivost.

4. Epigramatsko stvaralaštvo Rajmunda Kunića

Kunićev književni opus najvećim dijelom čine njegovi epigrami, pisani u elegijskom distihu, u više od 20000 stihova pisanih u raznim skupinama. Kunićevu skromnost potvrđuje i činjenica da je najveći dio njegovih epigrama ostao u rukopisu, dok je tiskana tek jedna četvrtina njegovih epigrama.

Njegovi epigrami podijeljeni su u devet skupina:

1. *Sacra* (nabožni)
2. *Votiva* (zavjetni)
3. *Moralia* (poučni)
4. *Encomiastica* (pohvalni)
5. *Sepulcralia et lugubria* (nadgrobni i žalobni)
6. *Satyrica* (satirički)
7. *Ludicra* (šaljivi)
8. *Ad Lydam* (posvećeni Lidi)
9. *Varia* (različita sadržaja)

Iz navedene podjele vidimo kako se Kunić nije usmjerio na jednu temu, već su njegovi epigrami obuhvaćali različite teme (Bratičević 2015, 31). Satirički i šaljivi epigrami čine najveći dio njegova epigramatskog stvaralaštva: skupina *satyrica* sastoji se od čak 1479 epigrama, a skupina *ludicra* od 239 epigrama, a oni su po svojoj tematici skoptički epigrami. U pisanju skoptičkih epigrama uzor mu je bio Marcijal i njegov rugalački epigram. Nadalje, još jedna velika skupina koja je obilježila Kunićev epigramatski opus je skupina epigrama posvećenih Lidi, obrazovanoj Rimljanki Mariji Cuccovilla Pizzelli. Skupina *Ad Lydam* sastoji se od čak 632 epigrama, a po uzoru na velike antičke pjesnike Kunić je osobi kojoj je posvetio cijelu skupinu dao pseudonim.¹⁶ Zavjetnih (*votiva*) epigrama Kunić je napisao najmanje te se skupina sastoji od svega 22 epigrama, zatim slijedi skupina *sepulcralia et lugubria* sa 73 epigrama te *sacra* sa 75 epigrama. Epigrama skupine *moralia* ima 327, dok epigrama skupine *encomiastica* ima 415, a o njima će biti riječi u sljedećem poglavlju.

¹⁶ Tvrtković 2020./2021., materijali iz kolegija „Pregled poslijerenesansnog latiniteta“

4.1. Enkomijastički epigrami Rajmunda Kunića

Prema Bratičević (2015, 330) u prijepisu iz Arhiva Male braće u Dubrovniku rkp. 1156¹⁷ nalazi se 412 Kunićevih epigrama pod naslovom *Encomiastica*, dok ih je u izdanju koje je tiskano 1827. godine u skupini enkomijastičkih tiskano 248. Za prikupljanje Kunićeve ostavštine uvelike je zaslužan kanonik Rafo Radelja koji je uspio sakupiti i prirediti izvore te iz njih izdati novo, dubrovačko izdanje epigrama 1827. godine (Sopta 1996, 10). Velik broj epigrama primarno nije pripadao enkomijastičkoj skupini, no u prijepisu iz rukopisa u tisak premješteni su iz jedne žanrovske skupine u drugu. Irena Bratičević je u svojoj knjizi *Via virtutis, vol 2.* objavila 415 epigrama u skupini *encomiastica*, koja se sastoji od pohvalnih epigrama, što me i nagnalo na istraživanje ove skupine kako bih otkrila kome je Kunić posvetio tih 415 epigrama, kome ih je posvećeno najviše te na koji način se obraćao adresatima.

Epigrami se mogu podijeliti na epigrame posvećene neživim stvarima, kao što su gradovi, rijeke, itd., zatim epigrame posvećene živim bićima odnosno povijesnim ličnostima, nepoznatim i fiktivnim ličnostima (u koje se ubrajaju i nadimci ljudi koji nam nisu poznati) te mitološkim ličnostima. Kako bi podjela bila jasnije prikazana, ali i shvaćena, bit će priložen prikaz u prilogu 1 na kraju rada. Prikaz će sadržavati podjelu na povijesne ličnosti, nežive stvari, nepoznate, fiktivne i mitološke ličnosti te će pored svakog adresata biti naznačeno koliko je epigrama Kunić posvetio svakome od njih. Također, radi lakšeg shvaćanja principa po kojemu sam analizirala adresate u epigramima, napominjem kako su adresati određivani po sadržaju stihova, a ne po naslovu epigrama.¹⁸

Zanimljivo je da je tema prvog epigrama enkomijastičke skupine Kunićev rodni grad Dubrovnik, a ujedno je i jedini epigram u kojemu spominje Dubrovnik. Nadalje, hvalio je, između ostalih, i svoje sunarodnjake u Rimu – Benedikta Staya, Ruđera Boškovića i Brnu Džamanjića. Kunić je enkomijastičkim epigramima iskazivao pohvale pjesnicima, književnicima, slikarima i umjetnicima, filozofima, biskupima i papama, ali i uzornim ženama koje su živjele u njegovo vrijeme. U sljedećem poglavlju detaljnije će biti predstavljeni adresati Kunićevih epigrama iz skupine *encomiastica*.

Epigrami ove skupine pisani su u formi elegijskog distiha, a u tablici koja se nalazi u prilogima bit će prikazano od koliko se elegijskih distiha sastoji svaki epigram. Za bolje shvaćanje,

¹⁷ Rukopisna zbirka Arhiva Male braće sadrži 61 rukopis koji se tiče hrvatskog latinista Rajmunda Kunića.

¹⁸ Prilog 1. (str.

objasnit ću što je elegijski distih. Elegijski distih je oblik metra u antici sastavljen od dva stiha, daktilskog heksametra i pentametra, a bio je vrlo omiljen, prvenstveno za poeziju sjetnog, elegičnog raspoloženja, a kasnije se koristi i u ljubavnoj i satiričnoj. Shema elegijskog distiha izgleda ovako:

$$\begin{aligned} & - \underline{UU} | - \underline{UU} | - \underline{UU} | - \underline{UU} | - \underline{UU} | - \underline{U} \text{ (heksametar)} \\ & - \underline{UU} | - \underline{UU} | - || - \underline{UU} | - \underline{UU} | - \end{aligned}$$

Nadalje, osim broja elegijskih distiha, u tablici će biti prikazano tko je adresat epigrama, u kojem je stihu adresat izrečen i je li izrečen te koja je zapravo tema epigrama.¹⁹

4.2. Adresati

Kako književnici čine najveći broj adresata u epigramima, započet će se prikaz adresata s njima, zatim slijedi poglavlje u kojemu će biti riječi o biskupima, svećenicima, rimskim papama i kardinalima, a potom o umjetnicima, humanistima i filozofima.

Svi latinski stihovi citirani su prema osobnoj preferenciji autora ovog diplomskog rada. Prilikom analize, prijevoda te pisanja rada izdvojila sam meni osobno najzanimljivije epigrame Rajmunda Kunića te ih po tom principu i priložila uz adresate kojima pripadaju.

4.2.1. Književnici

Književnik kojemu je posvećen najveći broj epigrama je talijanski pisac, pjesnik i dramatičar **Vittorije Alfieri** (1749. – 1803.) . Alfieri je bio podrijetlom iz pijemontskog plemstva, a od najranije mladosti nije se dobro nosio s autoritetom. Njegovi temeljni motivi književnoga stvaralaštva su sloboda i tiranija. U 199. epigramu Kunić Alfierija potiče na pisanje stihova bez puno naboja (Enc. 199).

Apta parum soeclo molli sunt fortia dictat

Quae tibi, Victori, carmina Melpomene.

Incipe quod pronum est, enervi natus in aevo,

Enerves tandem scribere versiculos.

¹⁹ Prilog 2. (str.

Benediktu Stayu²⁰ Kunić je posvetio šest epigrama. **Benedikt Stay** (*Benedictus Stay*), Dubrovčanin, kao i Kunić, rođen je 1714. godine, a umro je 1801. u Rimu. Bio je pjesnik latinist, znanstvenik, diplomat te guvernir, a nakon što je u Rimu završio teologiju, bio je zaređen za svećenika. Već je kao mladić bio dio dubrovačke intelektualne elite, a sa svojim sunarodnjacima Ruđerom Boškovićem, Bernardom Zamanjom te Rajmundom Kunićem činio je uglednu četvorku unutar rimskih intelektualnih krugova sredine 18. stoljeća. Stay je u svojim intelektualnim radovima iskazivao zanimanje za filozofiju i matematiku te je bio nadahnut djelima francuskog filozofa Renée Descartesa. Potaknut njegovim djelima u Veneciji je 1744. godine tiskao didaktički ep u šest knjiga *Philosophiae versibus traditae libri sex* u kojemu je obradio kartezijsku filozofiju i fiziku. Nadalje, nadahnut engleskim fizičarom, astronomom i matematičarem, Isaacom Newtonom, napisao je ep *Philosophiae recentioris versibus traditae libri decem* koji je tiskan 1755. godine u Rimu. Osim epova, njegov književni opus čine manje pjesme i nekoliko govora. U samom nazivu 15. epigrama Kunić izražava kako je Stay izvanredan pjesnik i filozof (Enc. 15 *De Benedicto Stayo, poeta et philosopho praestantissimo*) te po tome možemo zaključiti koliko ga je Kunić cijenio te mu se divio posvetivši mu velik broj epigrama. 19. epigram zanimljiv je po tome što Kunić govori o bolesti Staya te moli muze za pomoć (Enc. 19).

*Stayus aegrotat: sanctae properate Camoenae,
Ferte et opem, qui vos auxit honore, viro.*²¹

Po tri epigrama posvetio je Kunić talijanskom književniku, knjižničaru te jednom od svojih najuglednijih učenika **Franciscu Girolamu Cancellieriju**²² (1751. – 1826.) koji je napisao više od tri stotine rasprava i memoara te preko tri stotine pisama koji su bili upućeni talijanskom povjesničaru Girolamu Tiraboschiju²³. Zatim je Kunić posvetio također tri epigrama **Ippolitu Pindemonteu** (1753. – 1828.),²⁴ talijanskom pjesniku koji je bio član književne akademije Arkadije pod imenom *Polidete Melpomenio*, a stvarao je na prijelazu iz neoklasicizma k romantizmu te je bio pod utjecajem sentimentalizma. Napisao je kraći ep *Fatamorgana*, zbirke pjesama *Stihovi Polideta Melpomenija*, *Ladanjske pjesme*, kao i *Ladanjske proze*, satirički roman *Abaritte*, tragediju *Herman*, a najpoznatije djelo mu je prijevod *Odiseje* iz 1822. godine.

²⁰ „Stay, Benedikt“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

²¹ Svi latinski stihovi koji slijede preuzeti su iz: Bratičević (2016, 77-123).

²² „Francesco Girolamo Cancellieri“, *Wikipedia*, 2024.

²³ Girolamo Tiraboschi bio je talijanski književni kritičar te prvi povjesničar talijanske književnosti. („Girolamo Tiraboschi“. *Wikipedia*, 2024).

²⁴ „Pindemonte, Ippolito“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje

Grčkom pjesniku Homeru²⁵ posvećena su dva epigrama. **Homer** (VIII. st. pr. Kr.) je najstariji grčki pjesnik, točnije epičar, tvorac je epova *Ilijade* i *Odiseje*, a s obzirom na to da u epovima prevladava jonsko narječje, pretpostavlja se da je Homer bio podrijetlom Jonjanin. Kunić je u svojim epigramima hvalio Homera, a veoma je zanimljiv komentar koji spominje u 133. epigramu na Homerovu *Ilijadu* za koju kaže, riječima Aleksandra Makedonskog, da je prikladna za čitanje kraljevima (Enc. 133). Za njegovo divljenje Homeru i njegovoj *Ilijadi* uvelike je zaslužno to što je Kunić najviše truda uložio upravo u prepjev *Ilijade*, a njegov prepjev je jedan od najboljih latinskih prepjeva toga Homerova epa, što nam dokazuje i to da se i talijanski pjesnik Vincenzo Monti poslužio njime za svoj prepjev *Ilijade*.

Caetera privatis vatum scripta; Ilias una,

Rex Macedo ut dixit, regibus apta legi.

Također, Bernardu Zamanji, Agostinu Taniju te Giuseppeu Taruffiju Kunić je posvetio po dva epigrama. **Bernard Zamanja**²⁶ (*Bernardus Zamagna*, 1735. – 1820.), hrvatski pjesnik i prevoditelj bio je Kunićev učenik. U epu *Jeka (Echo)*, sastavljenu od 1361 heksametra u dvije knjige, obradio je akustičke, meteorološke i astronomske pojave, a djelu je priložio elegiju Rajmundu Kuniću, svojemu bivšem učitelju (*Ad Raymundum Cunichium suum olim Magistrum*), u kojoj je pisao o didaktičnom usmjerenju ondašnje isusovačke pjesničke radionice. O **Agostinu Taniju**, talijanskom pjesniku i esejistu poznato je da je živio od 1745. do 1791. godine te da je 1786. godine napisao sastavak u stihovima *L' Augurio* povodom rođenja Klotilde, kćeri napuljskoga kralja Ferdinanda IV (Bratičević 2015, 336). **Giuseppe Antonio Taruffi** (1722. – 1786.) bio je talijanski pisac i diplomat, a u Beču je upoznao talijanskog pjesnika Pietra Metastasija. Taruffi je poznat po latinskim pjesmama koje su sakupljene i objavljene 1760. u Rimu.²⁷ Nadalje, prema Bratičević (2018, 181) Taruffi je napisao elegiju koja je pohvala Kunićevim prevoditeljskim dosezima – prepjevima epigrama iz grčke antologije.

Publiju Vergiliju Maronu (*Publius Vergilius Maro*) Kunić je posvetio jedan epigram, u kojemu hvali njegovo književno stvaralaštvo. Vergilije (70. – 19. pr. Kr.) je najugledniji predstavnik književnosti Augustova doba,²⁸ a uz Cicerona je ostavio najviše traga u europskoj književnosti.

²⁵ „Homer“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje

²⁶ „Zamanja (Džamanjić), Bernard“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje

²⁷ „Giuseppe Antonio Taruffi“, *Wikipedia*, 2023.

²⁸ Augustovo doba trajalo je od 30. pr. Kr. do 14. po. Kr., a spada pod treće razdoblje ili zlatni vijek koji je trajao od 80. pr. Kr. do 14. po. Kr. te se dijeli na Ciceronovo doba (80. pr. Kr. – 30. po. Kr.) i Augustovo doba.

Njegovo prvo znamenito djelo su *Pastirske pjesme*, odnosno *Bucolica*, koje su kasnije u rukopisima nazvane i *Izabrane pjesme*, odnosno *Eclogae*. Vergilije je zajedno s Horacijem i Propercijem²⁹ stvarao u Mecenatovu književnom krugu.³⁰ Nadalje, napisao je didaktički ep *Georgica*, u kojemu je obradio poljodjelstvo, voćarstvo, stočarstvo i pčelarstvo. Prema Vratoviću (2008, 253-254) Vergilije je od 29. godine do smrti radio na svojem posljednjem i najpoznatijem djelu, junačkom epu *Aeneis*, pisanom u 12 knjiga te ukupno 9896 heksametara, a djelo je izdano posmrtno.

Jednom od najvećih pjesnika zlatnog doba, **Publiju Ovidiju Nazonu** (43. pr. Kr. – 17. po. Kr.) Kunić je posvetio jedan epigram. Nazon je stvarao u vrijeme cara Augusta, a jedan je od najznačajnijih pjesnika upravo zbog svog pjesničkog opusa: sačuvano je više od 30 000 stihova. Svoje prvo stvaralačko razdoblje započinje zbirkom ljubavnih elegija *Amores (Ljubavi)*, koja je njegovo najstarije sačuvano djelo. Zbirka se sastoji od 49 elegija raspoređenih u tri knjige. Po uzoru na Katulovu Lezbiju, Tibulovu Deliju, Propercijevu Cintiju, Ovidije spominje kao svoju ljubav Korinu. Njegovo najvažnije i najpoznatije djelo su *Metamorfoze*, mitološki ep koji se sastoji od 11 995 stihova podijeljenih u 15 knjiga, u kojima je opisao oko 250 mitoloških priča prvenstveno grčkog podrijetla (Vratović 2008, 137-139). Kunić mu je posvetio 277. epigram kojemu su tema veliki rimski pjesnici Gaj Valerije Katul, Publije Vergilije Maron, Albije Tibul, kao i sam Publije Ovidije Nazon (Enc. 277).

Ah, valeat, quicumque unum legit usque Maronem

Atque aliud vatium despuit omne genus!

Non Maro quod primos tenuit sibi victor honores,

Nulla est Romani gloria Callimachi,

Nec tua, Graiugenas doctos imitate, Catulle,

Carmina sunt medio digna natate mari,

Nec cinerem in nigrum digni sunt ire Tibulli,

Scilicet atque tui, Naso disertae, modi.

Vere novo ut vario se tellus gramine vestit,

Cultus et omnigenas explicat hortus opes,

Hic violae florent, hic nigrantes hyacinthi,

²⁹ Sekst Propercije bio je rimski pjesnik te uz Gaja Kornelija Gala, Albija Tibula i Publija Ovidija Nazona jedan od glavnih elegijskih pjesnika u rimskoj književnosti. Opus mu čine 92 pjesme, ispjevane u elegijskom distihu, izdane u četiri knjige. („Propercije, Sekst“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje)

³⁰ Gaj Cilnije Mecenat je bio jedan od najistaknutijih pokrovitelja umjetnosti Augustova doba. („Mecenat, Gaj Cilnije“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje)

Hic rosa purpureis suave rubet foliis &.

Zatim, prema Bratičević (2015, 334, 341-342) po jedan epigram posvetio je francuskoj književnici **Anne-Marie Fiquet Du Boccage** (1710. – 1802.) i njezinoj epopeji *Kolumbijada*, suvremeniku **Tomassu Pucciniju**, talijanskom književniku koji je recitirao Kunićeve epigrame, **Clementinu Vanettiju** (1754. – 1795.) nakon što je 1779. godine izašao njegov životopis Alessandra Zorzija, talijanskom književniku **Gasparu Gozziju**, zatim **Gaju Valeriju Katulu** (oko 84. – oko 54. pr. Kr.), uglednom rimskom predstavniku književnog pravca neoterika, koji je, osim na elegičare Tibula, Propercija, Ovidija, utjecao i na hrvatske latiniste Iliju Crijevića, Ignjata Đurđevića te Rajmunda Kunića (Vratović 2008, 244). Nadalje, talijanskoj pjesnikinji, prevoditeljici, spisateljici romana, stihova i časopisa **Corneliji Knight** (1757. – 1837.), književniku **Pietru Rossiju** (1738. – 1804.), talijanskom književniku, filologu i svećeniku **Pierantoniju Serassiju** (1721. – 1791.), kao i **Vincenzu Montiju**. Vincenzo Monti (1754. – 1828.)³¹ najznačajniji je pjesnik talijanskog neoklasicizma, objavio je zbirku književne lirike *Ljubavne misli*, mnogobrojne prigodničarske poeme i ode, tragedije te je istaknuti prevoditelj *Ilijade* u nevezanim jedanaestercima.

Nadalje, još jedan književnik kojemu je Kunić posvetio jedan epigram je talijanski pjesnik **Torquato Tasso** (1544. – 1595.).³² Tasso je za vrijeme studija počeo pisati ep *Rinaldo*, no poznatiji je po svojim epovima s temom Prvoga križarskoga rata i oslobođenja Jeruzalema, a pisao je i *Ogleda o pjesničkom umijeću*. U službi ferrarskoga vojvode Alfonsa II. započinje njegovo najplodnije književno razdoblje, a njegov književni opus obuhvaća gotovo sve književne vrste: prozna djela obuhvaćaju 26 dijaloga, oko 1700 pisama, a ostavio je i oko 2000 prigodnih ljubavnih i vjerskih pjesama. Kao duševni bolesnik koji je bio zatvoren sedam godina u tvrđavi sv. Ane nastavio je pisati pjesme i pisma svima koji bi ga mogli izbaviti te je time pridonio nastanku legende, jedne od omiljenih pjesničkih tema sve do 19. stoljeća. Također, **Girolamu Pompeiju** (1731. – 1788.) je također posvećen jedan epigram. Pompei je bio pjesnik, tragičar i autor prozih rasprava, a Kunić u epigramima hvali njegova djela (Bratičević 2015, 337).

³¹ „Vincenzo Monti“, *Wikipedia*, 2023.

³² „Tasso, Torquato“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje

4.2.2. Crkvene osobe

Poglavlje posvećeno crkvenim osobama započet će se analizom epigrama posvećenih papi Piju VI., papi Klementu XIII. te papi Klementu XIV. Najveći broj epigrama posvetio je Kunić **papi Piju VI.** (1717. – 1799.)³³, kojemu je posvećeno čak šesnaest epigrama. Papa Pio VI., kojemu je rođeno ime Giovanni Angelo Braschi, bio je papa Rimokatoličke crkve od 1755. sve do svoje smrti 1799. Njegov pontifikat obilježili su sukobi oko statusa Papinske Države, a Kunić je u svojim epigramima komentirao događaje kao što su papini odlasci u Pomptinske močvare kada je papa skoro svake godine u travnju i svibnju boravio u talijanskom gradu Terracini, odakle je nadzirao i poticao radove na isušivanju močvara, doktrinarni spor s njemačkim biskupom Johannom Nikolausom von Hontheimom *alias* Febronijem, papina zabrana kockanja u Rimu, put u Beč 1782. godine, završetak gradnje vatikanske sakristije 1784., opremanje muzeja Pio-Clementino, postavljanje obeliska i skupine Kastor i Poluks s konjima na Kvirinalu, kao i ubojstvo francuskog diplomata Nicolasa-Jeana Hugoua de Bassvillea na ulicama Rima 1793. godine nakon što je vrijeđao papu. Kunić ga je u svojim epigramima i hvalio zbog izgradnje Rima, što nam pokazuje 47. epigram posvećen papi Piju VI. (Enc. 47).

Publica quod frustra poscebant vota peractum,

Sexte, sub auspiciis vidimus esse tuis.

Post opus hoc tantum quid poscant publica vota?

Magne, opere ut longum, Sexte, fruarere tuo.

Papa Klement XIII.³⁴ rođen je 1693., umro 1769. godine, a njegovo rođeno ime je Carlo della Torre di Rezzonico. Poglavar Rimokatoličke crkve i vladar Papinske Države bio je od 1758. pa sve do svoje smrti. Njegov pontifikat bio je pod stalnim pritiskom da se suzbije Družba Isusova, no on je zagovarao njihov red. Kunić mu je posvetio sedam epigrama, a prema Bratičević (2015, 331) obuhvaćaju period života od njegova izbora i inauguracije (1758), preko financiranja Akademije Arkadije 1760. i primanja isusovaca prognanih iz Španjolske 1767., uz spomene bolesti i oporavka, do Canovina grobnoga spomenika papi preminulom 1769. **Papa Klement XIV.** (1705. – 1774.)³⁵, rođenim imenom Giovanni Ganganelli, bio je papa od 1769. do 1774. godine te mu je Kunić posvetio jedan epigram. **Papi Sikstu V.** (1521. – 1590.)³⁶ posvećena su

³³ „Pio VI.“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje

³⁴ „Klement XIII.“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

³⁵ „Klement XIV.“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

³⁶ „Siksto V.“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

dva epigrama. Rođeno ime mu je Felice Peretti di Montalto, a bio je papa od 1585. do 1590. godine. Njegov pontifikat bogat je aktivnim radom, reorganizirao je Rimsku kuriju, odredio precizan broj kardinala, a crkvene poslove i upravu Crkvenom Državom povjerio posebnim kongregacijama. Zatim je nadzirao crkvenu disciplinu biskupa i redovnika te utemeljio Vatikansku tiskaru i osobno radio na ponovnom izdanju Vulgate (*Sikstina*), koju je 1590. nametnuo kao službenu katoličku Bibliju.

U epigramima posvećenim kardinalima Kunić je najveći broj epigrama posvetio **Ignaziju Buoncompagniju** (1743. – 1790.).³⁷ Buoncompagni, rođenim imenom Ignazio Gaetano Buoncompagni-Ludovisi bio je svećenik i kardinal Rimokatoličke crkve, potom i državni tajnik pape Pija VI., a Kunić mu je posvetio tri epigrama. Prema Bratičević (2015, 339) Kunić mu je posvetio epigram u kojem mu čestita na biskupskoj časti te mu predviđa i kardinalsku čast, što se i ostvarilo 1775. godine. Također, tri je epigrama posvećeno i kardinalu **Spinelliju** (1694. – 1763.)³⁸ kojega Kunić u 61. epigramu naziva iznimnim čuvarom zakona (*custos legibus eximius*, 4). Spinelli je imenovan tajnim komornikom pape Klementa XI., a za svećenika je bio zaređen 1724. godine. Od 1734. do 1754. bio je nadbiskup Napulja, a kardinal je bio od 1753. godine sve do svoje smrti u Rimu 1763.

Talijanskom kardinalu **Giuliju Mariji della Somaglia** (1744. – 1830.) posvetio je jedan epigram, kao i talijanskom kardinalu, patrijarhu te klasičnom filologu **Ludovicu Flanginiju** (1677. – 1717.), **Luigiju Mariji Torrigianiju** (1697. – 1777.) koji je na položaju kardinala bio od 1753. do smrti 1777., **Angelu Mariji Duriniju** (1725. – 1796.) koji je kardinalom postao 1776. godine. Kunić je u epigramu od osam stihova opjevao skromnost Durinija koji mu nije dopustio da nastavi s pohvalama upućenim njemu (Bratičević 2015, 334).

Enc. 79 Ad cardinalem Durinum

Virtutes vulgare tuas, Durine, parabam

Atque meis coelo attollere carminibus.

In manibus citharae, iam vox exibat in auras,

Torva sed ex sacro prodiit una choro

Et roseas suffusa genas frontemque pudore

Pulchraque transverso labra premens digito,

Audacem vetuit meritae quidquam hiscere laudis.

³⁷ „Ignazio Gaetano Boncompagni Ludovisi“, *Wikipedia*, 2024.

³⁸ „Giuseppe Spinelli“, *Wikipedia*, 2024.

*Ergo adsto admirans, attonito et similis
Atque tua – hoc certe potis est vis nulla vetare –
Verso animo et tacita mente colo decora.*

Kunić je jedan epigram posvetio i kardinalu **Francescu Saveriju de Zelada** (1717. – 1801.)³⁹, koji je za kardinala imenovan 1773. papinskim nalogom pape Klementa XIV. te kardinalu **Ignaziju Busci** (1731. – 1803.), kao i talijanskom kardinalu imena **Giovanni Battista Rezzonico** (1740. – 1783.) koji je 1760. primljen među klerike (Bratičević 2015, 331).

Među ostalim crkvenim osobama, jedan epigram posvećen je povjesničaru, biografu te biskupu **Angelu Fabroniju** (1732. – 1803.)⁴⁰ te **Svetom Petru**, biskupu, prvom papi, kršćanskom svecu i apostolu. Jedan epigram posvetio je Kunić svećenicima iz Rima te svećenicima iz Pesara, kao i svećeniku **Vincenzu Caraffi** (1585. – 1649.)⁴¹ koji je bio član te jedan od osnivača Družbe Isusove, a njegova je uloga bila značajna i u reformi Katoličke crkve te u borbi protiv protestantizma. Generalu Družbe Isusove **Lorenzu Ricciju** (1703. – 1775.) posvetio je jedan epigram povodom pohvala koje su mu u njegovu čast izrekli isusovački novaci, a jedan epigram posvetio je i **Nicoli Spedalieriju** (1740. – 1795.) koji je bio talijanski svećenik, teolog i filozof. U epigramu koji mu je Kunić posvetio hvali njegov rad te izvrsnost u svemu što radi (Enc. 151).

*Nulla non praestas re, maxime Spedalieri,
Mirum aequas miris ingenium manibus;
Orpheos addis cantus mentesque virorum
Et sensus mulces omnibus illecebris.
Quem qui non cupide iungit sibi, sensibus ille,
Ille omni pol, me iudice, mente caret.*

4.2.3. Umjetnici

U ovome dijelu riječ će biti umjetnicima kojima je Kunić posvetio epigrame, točnije bit će obrađeni slikari, kipari, skladatelji te ostali umjetnici. Slikaru **Antonu Raphaelu Mengsu** (1728. – 1779.)⁴² Kunić je posvetio dva epigrama, a na njega je najveći trag ostavila Mengsova slika Perzeja i Andromede. Mengs je bio njemački slikar, povjesničar umjetnosti i likovni

³⁹ „Francesco Saverio de Zelada“, *Wikipedia*, 2024.

⁴⁰ „Angelo Fabroni“, *Wikipedia*, 2024.

⁴¹ „Vincenzo Carafa“, *Wikipedia*, 2024.

⁴² „Mengs, Anton Raphael“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

kritičar, aktivan u Rimu, Napulju i Madridu, te je bio smatran najvećim slikarem u Europi, ali i jednim od protagonista neoklasicizma. Po dva epigrama Kunić je posvetio Pompeu Batoniju, Carlu Bianconiju (čiji je nadimak bio *Leucon*), a jedan slikarici Élisabeth Louise Vigée Le Brun. **Pompeo Batoni** (1708. – 1787.)⁴³ bio je talijanski slikar, posljednji istaknuti predstavnik rimskog kasnog baroka. Slikao je oltarne slike, biblijske i mitološke kompozicije – Katarina Sijenska u ekstazi (1743) te Pad Simona Maga (1746). Kao portretist uživao je europski ugled (*Dvostruki portret Leopolda II. i Leopolda Toskanskoga*, 1769). **Carlo Bianconi** (1732. – 1802.), nadimkom *Leucon* bio je također talijanski slikar (Bratičević 2015, 342), a Kunić je u epigramima hvalio rad Leukona. Posebno je zanimljivo kako je Kunić u epigramu (*Poeta de sua imagine a Leucone picta*) istaknuo kako mu se njegov vlastiti izgled nikada nije svidio, ali mu se sviđa sada, kada je vidio sliku koju je Leukon naslikao (Enc. 297).

*Nunquam forma mihi placuit mea: nunc placet, hercle,
Illa tua, Leucon, tam bene picta manu.
Qualiscumque, satis pulchra est in imagine ficta,
Quam verae formam cernimus assimilem.*

U zadnja tri epigrama tema je najpoznatija slikarica osamnaestog stoljeća, francuska slikarica **Élisabeth Louise Vigée Le Brun** (1755. - 1842.). Njen stil slikanja smatran je rokokoom, no pokazivala je interes i za neoklasicističko slikarstvo. Kunić u svojim epigramima s kojima završava skupina *Encomiastica* ističe i hvali njenu ljepotu, kao i prikaz njene ljepote koju je sama naslikala (Enc. 415).

*Totam heic se pinxit Lebrunia. Quidquid habebat,
Quidquid habet formae, cernimus in tabula.*

Talijanskom slikaru **Carlu Roncalliju** Kunić je namijenio pohvalnicu za izdanje francuskih epigrama u prijevodu na talijanski iz 1786. godine (Bratičević 2015, 339).

*Enc. 164 Ad comitem Carolum Roncallium de Italica versione plurium epigrammatum e
Gallico idiomate ab eodem exarata*

*Roncalli, vincis quae vertis carmina, Musae
Gallica succumbit semper et Ausoniae;*

⁴³ „Batoni, Pompeo“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

Talijanskom slikaru **Vincenzu Meucciju** (1694. –1766.) posvećen je jedan epigram, a za pisanje epigrama Kunića je potaknulo Meuccijevo djelo Dafne i Apolon. Prema Bratičević (2015, 342) po jedan epigram Kunić je posvetio francuskom slikaru imenom **Joseph-Marie Vien** (1716. – 1809.) u kojemu ističe kako je Vien lijepo naslikao Briseidu, lik iz *Ilijade* koja je bila Ahilejeva ljubimica; talijanskom slikaru **Marianu Rossiju** (1731. – 1807.),⁴⁴ rođenom kao Mario Antonino Russo, koji je bio aktivan u Rimu, Kampaniji, Pijemontu i Siciliji od sredine osamnaestog stoljeća, a smatra se antibaroknim slikarom. U epigramu Kunić govori kako je Rossi divno naslikao djelo *Camillus* te nam to govori kako je na pisanje epigrama Kunića potaknula freska svoda palače Galerije Borghese u Rimu koja je naslikana na zahtjev kneza Marcantonija IV. Borghesea, a freska predstavlja junaka Furija Kamila koji protjeruje Gale. Jedan epigram upućen je švicarsko-austrijskoj slikarici Angelici Kauffmann. **Angelica Kauffmann** (1741. – 1807.)⁴⁵ jedna je od najznačajnijih slikarica osamnaestog stoljeća, a Kunić u Enc. 412 epigramu govori o njenom veličanstvenom talentu, obraćajući joj se nadimkom *Caphnias*.

Enc. 412 Ad Caphniam de eius historiis

Ingenio praestans, nulli et non aequa virorum

Antiquas pingis, Caphnias, historias.

Cuncta vigent ridentque omni perfusa lepore,

Cui prisci, credo, Cecropidae invideant.

Hoc mirum est certe, multo at mirum magis illud

In tanta quod non foemina laude tumes;

Quod laudata aliis ipsam te despicias una

Quantaque sis nondum scilicet una vides.

Nadalje, jedan epigram posvećen je i talijanskom kiparu, slikaru i arhitektu Antoniju Canovi. **Canova** (1757. – 1822.)⁴⁶ je glavni predstavnik neoklasicizma u kiparstvu, a virtuoznost njegovih djela očituje se u nadgrobnim spomenicima kardinala Klementa XIII. u crkvi Svetog Petra u Rimu, Klementa XIV., poprsja Napoleona, kao i hrvatskog generala Jurja Vrkljana. Kunić se u epigramima obraća Canovi te mu govori kako je vidio njegova djela te kako mu se

⁴⁴ „Mariano Rossi“, *Wikipedia*, 2022.

⁴⁵ „Angelica Kauffman“, *Wikipedia*, 2024.

⁴⁶ „Canova, Antonio“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

divi, a upravo je riječ o njegovim nadgrobnim spomenicima za papu Klementa XIII. i papu Klementa XIV.

Enc. 35 Ad Antonium Canovam de mole sepulcrali Clementis XIII. pontificis maximi, in templo Vaticano ab eodem constructa

Vidi opus, o Canova, tuum molemque sepulchri

Et mole in celsa quae tria signa micant.

Vidi atque admirans perculso pectore dixi:

“Magne opifex, magnorum aemule Graiugenum,

Qualis eris quondam, primis qui tantus in orsis

Aequas Phidiaca marmora sculpta manu!”

Još je jednom arhitektu Kunić posvetio jedan epigram, a to je talijanski neoklasični arhitekt Giovanni Antinori. **Giovanni Antinori** (1734. –1792.)⁴⁷ bio je zadužen za nadgledanje ponovnog podizanja rimskih obeliska, a nadgledao je onaj na Kvirinalu, Salustijev te onaj na trgu Montecitorio.

Kunić je tri epigrama posvetio talijanskom pokrovitelju umjetnosti **Sigismundu Chigiju** (1736. – 1793.), koji se bavio pjesništvom, ali i ekonomijom i arheologijom.⁴⁸ Zatim, tri je epigrama posvetio i talijanskoj plesačici, sastavljačici ekstemporalnih stihova te pjesnikinji **Theresi Bandettini** (1763. – 1837.)⁴⁹ koja je poznata po svojem arkadijskom imenu *Amaryllis Etrusca*. Osim što je bila iznimna plesačica, ništa manja nije bila njena vještina pisanja te joj Kunić u epigramu Enc. 411 iskazuje poštovanje prema njenom pjesničkom talentu.

Ni tecum certent Musae vel Delius ipse,

Praeripiet palmam nemo, Amarylli, tibi.

U čast skladateljima Kunić je dva epigrama posvetio talijanskoj skladateljici i čembalistici **Mariji Rossi Coccia** (1759. – 1833.)⁵⁰ u kojemu se hvali njezin um, kao i umijeće skladanja. Jedan epigram posvetio je hrvatskom skladatelju i diplomatu, Luki Sorkočeviću. **Sorkočević**

⁴⁷ „Giovanni Antinori“, *Wikipedia*, 2024.

⁴⁸ „Sigismondo Chigi della Rovere, IV principe di Farnese“, *Wikipedia*, 2024.

⁴⁹ „Teresa Bandettini“, *Wikipedia*, 2024.

⁵⁰ „Maria Rosa Coccia“, *Wikipedia*, 2024.

(1734. –1789.),⁵¹ punim imenom Luka Ignacije Antunov Sorkočević, također je bio Dubrovčanin, a njegova su djela sačuvana kao autografi ili prijepisi u samostanu Male braće u Dubrovniku. Mladom skladatelju te sinu Marije Pizzeli **Pietru Pizzeliju** je također posvećen jedan epigram.

4.2.4. Filozofi, znanstvenici, humanisti

Iako je Benedikt Stay obrađen u potpoglavlju književnika, smatram važnim napomenuti kako je Stay izniman filozof te mu je, kao što je rečeno, posvećeno šest epigrama.

Kunić je jedan epigram posvetio hrvatskom matematičaru, astronomu, geodetu, fizičaru, pjesniku i filozofu Ruđeru Boškoviću. **Bošković** (1711. – 1787.)⁵² je od 1735. godine proučavao djela Isaaca Newtona, a samo godinu dana kasnije objavljuje svoje prve rasprave. Također se bavio problemima oblika i veličine zemlje, kao i problemima u vezi s Newtonovom teorijom gravitacije. Nadalje, poznat je po književnom radu te su ga njegovi suvremenici uspoređivali s Lukrecijem koji je također bio pjesnik i filozof prirode. Bošković kao pisac prigodnih latinskih stihova bio je član rimskog književnog društva Arkadije, a svoje elegije, epigrame i ekloge posvećivao je uglednicima svoga doba kao što su papa Benedikt XIV., Marija Terezija, kardinali, ministri te drugi crkveni i svjetovni velikodostojnici.

Nadalje, jedan epigram posvetio je Kunić talijanskom učenjaku i pokrovitelju umjetnosti **Onoratu Caetaniju**⁵³ koji je bio ravnatelj društva *Accademia degli Incolti* u Rimu 1762. godine. Onorato Caetani (1742. –1797.) radio je na stvaranju velike knjižnice u obiteljskoj kući, a također je sudjelovao na kulturnim susretima te bio član raznih akademskih društava.

4.2.5. Govornici

Četiri epigrama posvećena su isusovačkom govorniku **Ignaziju Veniniju** koji je živio od 1711. do 1778. godine. Njemu je Kunić posvetio epigrame od Enc. 118-120 te Enc. 123, a već u naslovu prvoga navodi kako je izvanredan govornik te da je pozvan da govori pred najuglednijima i najučenijima (Bratičević 2015, 336).

Ad Ignatium Veninum S. I., eximium oratorem, cum

⁵¹ „Sorkočević, Luka Ignacije Antunov“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

⁵² „Bošković, Ruđer Josip“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

⁵³ „Onorato Caetani“, *Wikipedia*, 2024.

initio a paucis, sed iis nobilissimis ac doctissimis audiretur

Tri je epigrama Kunić posvetio najvećem rimskom govorniku **Marku Tuliju Ciceronu** (106. – 43. pr. Kr.) po kojemu se i doba trećeg razdoblja rimske književnosti ili zlatnog vijeka (80. pr. Kr. – 14. po. Kr.) od 80. do 30. godine pr. Kr. naziva Ciceronovo doba. Prvi veliki uspjeh postigao je govorom Za Seksta Roscija u kojemu je kritizirao režim Sule, a nakon što je 63. godine ugušio Katilininu urotu bio je proglašen ocem domovine (*pater patriae*). 63. godina poznata je i po tome što iz nje potječu četiri govora Protiv Katiline, a neka od ostalih njegovih poznatih djela su dijalog O državi, spis O govorniku, govori Protiv Vera, Za pjesnika Arhiju te stilski najdotjeraniji Za Milona.⁵⁴ Epigramom Enc. 117 od jednog elegijskog distiha Kunić je izrazio svoj stav i svoje divljenje prema Ciceronu.

Enc. 117 Ad celebrem oratorem

Eloquio adsuetus, Tulli, tua verba probavi.

I, te laudatum iam reor esse satis.

Zatim slijede dva epigrama posvećena kanoniku, propovjedniku i govorniku iz Ferrare **Onofriju Minzoniju** (1734. – 1817.) kojega Kunić u naslovu 124. epigrama naziva svetim govornikom (*oratore sacrum*).

4.2.6. Plemići, diplomati

Talijanskoj plemićkoj obitelji Odescalchi s kojom je bio vezan prijateljskim vezama Kunić je posvetio 22 epigrama. Dakako, najveći broj epigrama, čak osam, posvetio je svom dobrom prijatelju, trideset godina mlađem plemiću **Baldassareu Odescalchiju** (1748. - 1810.) koji mu je postao književni mecena i koji je o svome trošku izdao prepjev *Ilijade*. Baldassare Odescalchi bio je odmalena upućivan u književnost, jezike, filozofiju i egzaktne znanosti pa su ga u Rimu smatrali jednim od najobrazovanijih aristokrata mlađega naraštaja. Bio je članom Akademije *degli Arcadi* te još dviju katoličkih akademija. Njihovo prijateljstvo nije oslabilo ni u Kunićevim posljednjim danima te je, kako je već rečeno, Baldassare preuzeo brigu za Kunića sve do njegove smrti 1794. godine (Bratičević 2012, 203). Prema Bratičević (2015, 345) u

⁵⁴ Vratović, V. (2008, 237)

epigramima je Kunić hvalio Baldassareovu poeziju, a u jednom od epigrama, točnije Enc. 94 čestitao mu je na rođenju njegovog sina 1778. godine.

*Primus formoso qui te vocet ore parentem,
Prognatum toto gratulor ex animo,
Cui quidnam verax praesago pectore verax
Non sine Phoebaeo numine vaticiner?
Cuncta simul, matura virum quum fecerit aetas,
Aequabit laudes, Balthasar, ille tuas.*

Njegovoj sestri **Mariji Octaviji Odescalchi** posvetio je pet epigrama, koji su pisani u čast njezina vjenčanja za Nicolu Rospigliosija di Zagarolo. Također, u svojim epigramima najavio je vjenčanje i Baldassareove druge sestre Flaminije koja se udala za talijanskog pokrovitelja umjetnosti Sigismunda Chigija 1767., kao i njeno primanje u Arkadiju godinu dana nakon vjenčanja (Bratičević 2015, 344-335). U epigramu Enc. 105 Kunić pokojnici Flaminiji izražava čast te članovima njezine obitelji daje utjehu i sućut.

*Optatam ut prolem vitales fudit in auras,
Chisiadum et claro consuluit generi,
Aurea mortales cœtus terrasque reliquit,
Atque domos abiit Flaminia in superas.
Illa quidem felix, nec fleri digna; sed, eheu,
Conjux, heu genitrix et pater unanimis,
Et soror et fratres, altum queis vulnus adegit,
Roma, tibi tristes eliciunt lacrimas.
Hos ploras? Ipsam te plora; nam tibi, Roma,
Eximium hinc abiens abstulit illa decus.*

Svom prijatelju talijanskom plemiću **Abbondiju Rezzonicu** (1742. – 1810.) posvetio je dva epigrama, a oba su napisana njemu u čast kada su ga Arkađani imenovali rimskim senatorom 1766. godine (Bratičević 2015, 331). U sljedećim stihovima Kunić govori o podršci koju je Rezzonico imao od naroda.

*Scande iugum laetus Capitoli quo tua Roma,
Princeps, te niveis provehit alitibus.
Scande, vocant quo te iamdudum publica vota*

*Inque omni gliscens pectore mirus amor.
Felix, tanta capis quod praemia, sed mage felix,
Praemia quod populo tanta probante capis,
Quod procerum et vulgi sic implent gaudia mentem,
Ullus ut haud usquam sit locus invidiae.*

Španjolskom poslaniku u Rim **Girolamu Grimaldiju** (1710. – 1789.) u čijoj su rezidenciji kulturni krugovi uživali u dramskim predstavama posvećena su dva epigrama (Bratičević 2015, 338). Nadalje, jedan epigram posvećen je i mladom mletačkom plemiću **Ivanu Vidmanu**⁵⁵, u kojemu mu Kunić čestita na njegovu vjenčanju; kao i svjetovnim uglednicima, npr. budućem habsburškom caru **Petru Leopoldu** (1747. – 1792.) dok je bio vojvoda Toskane od 1765. do 1790. godine. Epigram Enc. 112 posvećen je prefektu grada Rima **Spinelliju** te prefektu cesta Pretiju, a govori o tome kako je grad siguran.

112. De Spinelli urbis praefecti et Preti praefecti viarum in fungendo munere diligentia

*Tutus eo mundusque urbis per compita. Servas
Tu, Spinelle, caput, tu mihi, Prete, pedes.*

Također, jedan je epigram posvećen i mletačkom veleposlaniku pri Svetoj Stolici, Girolamu Zulianu⁵⁶. **Zulian** (1730. – 1795.) je bio i venecijanski plemić, veleposlanik, pokrovitelj umjetnosti kao i kolekcionar umjetnina, a najpoznatiji je po svojoj vodećoj umjetničkoj zbirci i po tome što je bio jedan od najranijih pokrovitelja Antonija Canove. **Carlu Guascu di Castelletu** (1724. – 1796.)⁵⁷ također je bio posvećen jedan epigram, a on je bio talijanski plemić, povjesničar i pisac.

4.2.7. Mitologija

Dvadesetak epigrama čine mitološki likovi koji su subjekti epigrama. Prema Bratičević (2015, 339) oni se najčešće pojavljuju u ekfrastičkim epigramima,⁵⁸ no uz njih su prisutni i

⁵⁵ Ime je ostavljeno kroatizirano zbog nepotpunih podataka o njegovoj narodnosti.

⁵⁶ „Girolamo Zulian“, *Wikipedia*, 2024.

⁵⁷ „Carlo Guasco di Castelletto“, *Wikipedia*, 2024.

⁵⁸ Pod nazivom ekfrastički epigram razumije se epigram koji opisuje, interpretira, komentira umjetničko djelo, što je novija primjena pojma »ekfrazza«, koja korijene ima u raspravama šesnaestog stoljeća. No u antičkoj teoriji ekfrazza ima šire značenje; ona je svaki opis koji živo predočuje ono što se opisuje, dakle ne samo opis umjetničkog djela, već i prirodne pojave, krajolika, ljudi, životinja, događaja i bilo kakvih predmeta. Zanker, G. (2003, 59-60)

epigrami koji uzimaju temu iz Vergilijeve Eneide pa se također mogu smatrati ekfrazom, a teme su često o Enejinu, Anhizovu i Askanijevu napuštanju Troje. Primjerice u Enc. 178 kazivač se obraća Eneji u drugome licu, prognozirajući mu novu, sretniju sudbinu; u Enc. 179 kazivač u trećem licu pripovijeda o božanskom znamenu plamena u Askanijevoj kosi; Enc. 275 razgovor je između Eneje i oca o spašavanju iz gorućega grada; Enc. 350 ponovno je apostrofa Eneje; u Enc. 351 govori Anhiz moleći bogove za milost. Eneja je bio sin Anhiza i božice Afrodite te istaknuti junak u Trojanskom ratu, a Kunić mu je posvetio dva epigrama dok je epigramu Enc. 275 on tema zajedno sa svojim ocem dok epigram nema adresata.

Enc. 275 De Aenea et Anchisa

Aeneas, Troia extremo dum corrui igni,

Impiger annosum sustulit ipse patrem.

Mox ait: "O genitor, te salvo ex ignibus uno,

Alta ego vix Troiae moenia versa queror".

Cui genitor: "Gnate, incolumi te, moenia versa

Numquam ego et Iliacas esse fatebor opes.

Dva epigrama posvećena su Neptunu, staroitalskom bogu tekućih voda koji je pod utjecajem grčke mitologije poistovjećen s Posejdom te se od 5. st. pr. Kr. spominje kao rimski bog mora, sin Saturnov i Rejin, brat Jupiterov.⁵⁹ U epigramu Enc. 272 Kunić nam govori kako se putnik divi rimskoj fontani s likom Neptuna te se pita što zapravo Neptun radi u njoj, dok nam epigram Enc. 273 govori kako se hvali što je izvor nastao iz mora.

V. Cur fonte in summo stas arduus, Enosigae?

N. Prognatum hunc fontem gloriior esse mari.

Također, dva epigrama posvećena su i Okeanidama⁶⁰, morskim nimfama u grčkoj mitologiji. Okeanide su kćeri Okeana i Tetije, kojih je 3000, a najpoznatije su Diona, Elektra, Kaliroja, Klimena, Metida, Pito, Perza, Stiks, Tiha i druge. Izgledom su nalik Nereidama te ih je teško razlikovati, a njihova glavna razlika je što su Nereide božice unutrašnjih mora, dok su Okeanide božice vanjskog mora. Osim Okeanida, Kunić je dva epigrama posvetio i staroitalskim nimfama

⁵⁹„Neptun“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje

⁶⁰„Okeanide“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

izvora imenom Kamene⁶¹. Kamene su izjednačene s grčkim muzama, a najpoznatija je Egerija, savjetnica i žena rimskoga kralja Nume Pompilija.

Jedan je epigram posvećen Veneri⁶², u rimskoj mitologiji božici ljubavi i ljepote, mitskoj ljubavnici boga Marsa. Također, po jedan epigram posvećen je i Apolonu⁶³ koji je u grčkoj mitologiji bog sunca i svjetla, zatim Odiseju⁶⁴, jednom od najpoznatijih junaka u grčkoj mitologiji, koji je proveo deset godina u trojanskom ratu, u kojem se isticao jednako mudrošću, rječitošću i hrabrošću, kao i lukavstvom.

Kormilaru Tifiju, jednom od 50 mornara koji je činili posadu lađe Argo, posvećen je jedan epigram. Mornari su nazvani po svojoj lađi Argonauti, a bili su skupina junaka koja je sudjelovala u potrazi za zlatnim runom. Nadalje, jedan je epigram posvećen i Dafnisu⁶⁵, sinu boga Herma, koji je bio pastir na Siciliji. Bio je poznat po svojoj ljepoti i vještini sviranja na fruli, a zbog nevjere u ljubavi kažnjen je sljepoćom.

Trojanskim bogovima je također posvećen jedan epigram, kao i trojanskom junaku Parisu koji je bio jedan od brojnih sinova trojanskog kralja Prijama. Nadalje, jedan je epigram posvećen i Kvirinu⁶⁶, staroitalskom bogu, koji je bio glavno božanstvo najstarijih stanovnika rimskoga brežuljka Kvirinala, nazvanoga po njemu. Na brdu Kvirinalu od 293. pr. Kr. bio je Kvirinov hram, a nakon požara 16. pr. Kr. nanovo je sagrađen zaslugom cara Augusta. U Kunićevim se epigramima Kvirin spominje i zbog obeliska na trgu *Piazza Quirinale*.

4.2.8. Fiktivne ličnosti

Osim epigrama posvećenih stvarnim, povijesnim ličnostima te mitološkim ličnostima u Kunićevom se opusu nalaze i epigrami koji su posvećeni anonimnim osobama ili osobama skrivenim pod fiktivnim imenima. U enkomijastičkoj skupini takvih je epigrama stotinjak, a imena pod kojima su osobe skrivene su: *Afra, Phyllis, Quintus, Delia, Martinellus, Gellia, Celsus, Lagois, Lycoris, Licinius, Lycinius, Aegle, Theon, Ponticus, Marcus, Orphytus, Lesbia, Corilla, Guascus, Leonilla, Nigellus, Alexis, Aulus, Quintilius, Postumus, Barbara, Cinna, Fernandus, Gerardus, Pisanus, Thysillus, Eunus, Phillipus, Sabinus, Torquatus, Corvinus, Caesar, Varo, Varus, Antonius, Floriduli juvenes*. Anonimnim osobama koji su skriveni pod imenima *Lagois, Gellia, Quintus* te *Aulus* posvetio je najveći broj epigrama.

⁶¹ „Kamene“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

⁶² „Venera“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

⁶³ „Odisej“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

⁶⁴ „Apolon“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

⁶⁵ „Dafnis“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

⁶⁶ „Kvirin“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje

Enc. 267 *Ad Aulum, optimum re et specie*

Commodus es verbis, magis es re commodus, Aule,

Vir bonus ante omnes nempe videris et es.

Nec miror nemo quod te non diligit, ipsis

Inque oculis, dulci captus amore, gerit

Res multos, plures species capit: at pote nemo

Non capi ubi placuit res simul et species.

4.2.9. *Ostalo*

Kunić je Kvirićanima, odnosno građanima Rima posvetio pet epigrama, dok je dva epigrama posvetio svom glavnom liječniku Nataleu Salicetiju (1714. - 1789.). Također, dva su epigrama posvećena i Nicoli Rospigliosiju di Zagarolo za kojega znamo da je bio muž Marije Octavije Odescalchi, te je njima Kunić posvetio 92., kao i 340. epigram u enkomijastičkoj skupini. Po jedan je epigram Kunić posvatio kćeri Marije Pizzeli, Violanti Pizzeli te članovima Rimskog kolegija, zatim Giuseppe Maria Bozzoli (1724. – 1811.)⁶⁷, talijanski isusovac, prevoditelj i teolog također se našao u epigramima Rajmunda Kunića te mu je Kunić posvetio jedan epigram. Zatim, jedan je epigram posvećen Fillipu Bonamiciju, za kojega znamo da je bio član akademije *degli Occulti* koja se susretala u palači svakoga četvrtka (Bratičević 2015, 175-176).

Kunić je nekolicinu epigrama posvetio i određenim neživim stvarima, na primjer mjestima kao što su gradovi Rim, Venecija, Firenca, pokrajini Arkadija i Arkadijskom gaju, općini Santo Leucio te Grčkoj, Engleskoj i Galiji. Dva je epigrama posvetio i zvijezdi Danici, imenom Lucifer, što je u antičkom Rimu naziv za planet Veneru kada je vidljiva ujutro. Epigram Enc. 399 posvećen je prijateljstvu, za kojega Kunić kaže da je životni nektar (*O, vitale mihi nectar, amicitia!*) iz razloga što je njega ozdravio razgovor s dobrim prijateljem kojemu se obraća fiktivnim imenom *Coelius*.

Nadalje, nekolicina je adresata o kojima nije pronađeno mnogo činjenica koje bih prikazala u ovome radu, stoga ću ih nabrojati: supruga pjesnika Giovannija Gherarda de Rossija Clementina Rossi, kao i njezina majka Anna Rossi, zatim Lodovico Cappocia, Nicola Tiberius,

⁶⁷ „Giuseppe Maria Bozzoli“, *Wikipedia*, 2024.

Aloysia Cancellieri Martinetti te Caterina Giustiniani koja nosi nadimak *Ceria*, a bila je žena Baldassarea Odescalchija.

Također, izdvojila sam šesnaest epigrama kojemu je adresat nepoznata ličnost, a nisu ubrojani u fiktivne ličnosti zato što im se Kunić ne obraća fiktivnim imenom, pa ću ih stoga nabrojati ovdje kako bi svi adresati bili spomenuti u ovome poglavlju. To su: stranac (*hospes*) kojemu su posvećena tri epigrama, veliki čovjek (*vir magnus*) kojemu su također posvećena tri epigrama, zatim po jedan epigram posvećen je ocu (*pater*), govorniku (*orator*), drugovima (*sodales*), najvećim pjesnicima (*vates optimus*), gostu koji recitira pjesme (*convivator carmina recitans*), pjesničkoj gomili (*vatum turba*), građanima Bologne (*Felsinei cives*), zločincima (*turba scelerosa*) i nebesnicima (*superi*), kao i narodima koje muči Francuska.

5. Struktura epigrama

Analizom strukture epigrama utvrđeno je kako u pisanju enkomijastičkih epigrama kod Rajmunda Kunića postoji određeni obrazac koji ću u daljnjem koraku i objasniti. Skupina epigrama pisana je u formi elegijskog distiha, ali različitih duljina. Epigrami su pisani u formi od jednog elegijskog distiha do čak osam elegijskih distiha (Enc. 140), što je ujedno i najduži epigram ove skupine iako nije napisan od strane Kunića, već je navedeni epigram odgovor Pietra Rossija Kuniću Budući da navedeni epigram nije napisao Kunić, nego je zapravo Kunić adresat, neću ga detaljnije analizirati. Enkomijastička skupina sadrži 46 epigrama koji se sastoje od samo jednog elegijskog distiha, 104 epigrama koji se sastoje od dva elegijska distiha, 119 epigrama koji su pisani u formi od tri elegijska distiha, epigrama koji su pisani u formi od četiri elegijska distiha je u skupini 82, enkomijastičkih epigrama koji se sastoje od pet elegijskih distiha jest 36, a skupina u formi od šest elegijskih distiha sastoji se od 16 epigrama. Najveći je broj epigrama s tri elegijska distiha, a nakon toga, što je broj elegijskih distiha veći, to je manji broj epigrama pisan u toj formi. Skupina koja sadrži deset epigrama je ona koja je pisana u formi od sedam elegijskih distiha, a samo je jedan epigram pisan u formi od osam elegijskih distiha. Također, jedan je epigram napisan na talijanskom jeziku te sadrži šest stihova. Analiza broja elegijskih distiha pomogla mi je da shvatim kako je Kuniću prigodnije pisati kraće epigrame te uočim kako u njima također može iskazati sve što je potrebno za svakog adresata.

Od ukupno 415 epigrama, Kunić se adresatu epigrama obraća u 199 epigrama u prvom stihu, dok mu se u drugom stihu obraća u 57 epigrama. Nadalje, obraćanje u trećem stihu prisutno je u 29 epigrama, a u četvrtom stihu u 10 epigrama, u petom stihu u 16 epigrama, u šestom stihu u 11 epigrama, u sedmom stihu u šest epigrama, u osmom stihu u pet epigrama, u devetom stihu u četiri epigrama, u desetom stihu u jednom epigramu te u jedanaestom stihu u dva epigrama. Iz navedene analize možemo zaključiti kako je Kuniću bilo prikladnije na početku se obraćati osobi kojoj posvećuje određeni epigram. U 85 epigrama adresat nije direktno izrečen i imenovan. Prema navedenom zaključujem kako je obrazac pisanja enkomijastičkih epigrama spominjanje adresata na samome početku te obraćanje njima u drugome licu. Smatram kako je vrlo zgodno na početku predstaviti adresata jer se tako čitatelju olakšava shvaćanje epigrama. Kako bih pobliže objasnila i dokazala obrazac, dajem prikaz nekolicine epigrama uz objašnjenja. Prikazat ću najprije epigram s jednim elegijskim distihom te jedan epigram sa sedam elegijskih distiha, kao najduži epigram kojega je napisao sam Kunić.

Epigram koji navodim sastoji se od jednog elegijskog distiha, a adresat ovog epigrama je papa Siksto V. kojemu se Kunić obraća na samom početku elegijskog distiha imenom, dok je tema epigrama piramida u Vatikanu.

*Enc. 111 De Xisti V. Vaticana pyramide a Benedicto XIV. sublatis inanibus ornamentis circa
basim positis pristinae maiestati restituta
Xiste pater, gaude: Benedicto vindice foedis
Illa tua erepta est pyramis e pedicis.*

Epigram koji je jedan od najdužih epigrama u ovoj skupini je epigram 101 u kojemu je adresat papa Klement XIII., a u ovome epigramu Kunić se adresatu obraća u trećem stihu, ali ne njegovim imenom, već mu se obraća nadimkom „oče“ (*O, pater*).

*Enc. 101 Ad Clementem XIII., pontificem maximum rusticantem
Dum te rura tenent, contractae seria frontis,
Regnorum et curas magnaue consilia,
O pater, et Thracum turbas et si qua timentur,
Cuncta sub Albano tristia merge lacu!*

Meni osobno jedan od najzanimljivijih epigrama je onaj posvećen Kunićevu rodnom gradu Dubrovniku. Iako je adresat epigrama stranac (*hospes*), tema epigrama je upravo Dubrovnik. U ovome epigramu i adresat i tema vidljivi su nam odmah u prvom stihu, a zanimljivo je i to da je adresat *hospes*. Iako formalno ne znamo tko je to točno, iz epigrama možemo uočiti kako je Kunić zgodno upotrijebio imenicu stranac za cijeli svijet koji dolazi u njegov Dubrovnik. Ovaj epigram jedini je epigram koji je napisan u čast Dubrovnika, a veliča grad, ističe njegovu ljepotu, vrline, prisutnost slobode te njegovanje lijepih umjetnosti (*bonis artes civibus ingenuae*).

*Enc. 1 De laudibus Ragusae patriae suae
Sergi saxa vides, hospes, praecelsa, Ragusae
Urbem et suppositis exiguam in scopulis.
Libertas heic pulchra tamen viget usque: coluntur
Usque bonis artes civibus ingenuae,
Omnis et est Italo par cultus, magna virorum
Nec cedunt Italis ingenia ingeniis.
Copia nec rerum deest omnis. Docta carinis*

*Currere nam ponti gens vada velivolis
Quidquid in externis terrarum nascitur oris,
Id natum sibi cur non putet esse domi?*

6. Pregled formalnih obilježja epigrama

Kako je već rečeno, epigrami su pisani u formi elegijskog distiha. U rimsku književnost elegijski distih uveo je Enije, a usavršili su ga Katul, Tibul, Propercije te Ovidije koji su zapravo i Kunićevi uzori, kao i sam Marcijal koji je svoje epigrame također, između ostalog, pisao i u formi elegijskog distiha. Prema Bratičević (2015, 414-415) jedna je od najvažnijih osobina Kunićeva pjesništva te ono na čemu Kunić inzistira ugledanje je na klasične uzore, ali uz naglasak da pjesnik mora stvarati i činiti nešto novo i vlastito, a ne ponavljati ono što su donijeli prethodnici. Enkomijastička skupina epigrama koja je analizirana u ovome radu pokazuje nam kako je Kunić svojim književnim vještinama obuhvatio povijesne ličnosti, mitološke ličnosti, ali je i uspješno svoje suvremenike skrio pod fiktivnim imenima kako ne bi otkrio njihov identitet. Također je obuhvatio i nežive stvari i njih učinio adresatima svojih epigrama. Svojom je skupinom enkomijastičkih epigrama unio novi obrazac u pisanje epigrama u kojemu šaljivost nije jedna od glavnih karakteristika, već to da iz epigrama možemo doznati i naučiti mnoge stvari o suvremenicima, stvarima, događajima, ali i mitološkim ličnostima. Međutim, kao i Marcijalov, i Kunićev je epigram katkad iziskivao apologiju. Neki su epigrami intonirani kao obrana od kritičara, pa nas pozivaju da ih čitamo kao pjesme potaknute stvarnom prigodom; iz njih možemo doznati ponešto kako o Kunićevim stavovima, tako i o prigovorima koji su upućivani na račun njegovih stihova, a to možemo uočiti u epigramu 144. u kojemu Kunić govori kako Pompei piše bolje pjesme od njega. Kunić se u svojim epigramima divi veličini i živopisnosti antičkog autora Homera te ga u enkomijastičkim epigramima 336, 370 i 371 naziva epitetom veliki (*magnus*), a također u epigramima 370-372 navodi kako se ne bi smjelo uspoređivati Vergilija i Homera. Što se tiče formalne strane Kunićevih epigrama, uočavamo veliku sličnost i podudarnost s Marcijalovom tehnikom pisanja epigrama koji ima strukturu da na početku epigrama zainteresira čitatelja te potom tu zainteresiranost i zadovolji, ali i u korištenju fiktivnih imena kojima se služio i sam Marcijal (Bratičević 439-440, 2015).

Analizirajući enkomijastičke epigrame ovaj dio bih posvetila još sveobuhvatnoj analizi skupine. Ovaj rad čini analiza ukupno 158 adresata raspoređenih u različite skupine. Najveći broj epigrama posvećen je muškarcima. 73 muška adresata iz skupine povijesnih ličnosti podijeljena su u tematske skupine književnika, crkvenih poglavara, kardinala, biskupa, vladara, plemića, znanstvenika, humanista te ostalih već navedenih skupina. Kunić je puno manji broj epigrama posvetio ženskim ličnostima te je samim time i ženski broj adresata znatno manji od muških adresata. Ženskih povijesnih adresata je 12, što je vrlo zanimljivo jer se radi o vremenu u kojemu žene nemaju tolika prava koliko ih imaju muškarci, a prikazano nam je koliko je

uspješnih ženskih adresata djelovalo u različitim skupinama zanimanja. Nadalje, analizirajući podjelu adresata na muške i ženske te uzevši u obzir i preostale skupine s neživim stvarima, nepoznatim, fiktivnim i mitološkim ličnostima, muškim adresatima pribraja se još 41 adresat, a ženskima još 14. Iako je ukupno 26 ženskih adresata, žene, kao povijesne ličnosti ili kao nepoznate, fiktivne, mitološke ličnosti tema su u otprilike 108 epigrama, što nam jasno ukazuje na poštovanje koje je Kunić imao prema njima. Nadalje, u potpoglavlju koje je posvećeno književnicima, a koje je ujedno i najopširnije, nalaze se književnici koji su mu bili uzor, ali i njegovi suvremenici, a najveći broj epigrama posvećen je Vittoriju Alfieriju, zatim slijede crkvene osobe te umjetnici. Opširnija podjela adresata je ona koja je usko vezana uz crkvene osobe, koje sam u analizi podijelila po titulama: pape, kardinali, biskupi, svećenici.

Nadalje, Kunić nije sve epigrame posvetio povijesnim ličnostima, već je dio njegovih epigrama posvećen i gradovima, državama, stvarima, kipovima i slikama. Takvih je adresata 9 a navedeni su u tablici 1 te su svrstani u stupac pod nazivom neživo. Također, osim neživih adresata tu su fiktivne te mitološke ličnosti. Vrlo zanimljivo je da je Kunić želio svoje adresate sakriti pod anonimnim, odnosno izmišljenim nazivima kako bi sačuvao njihovu privatnost iz možda adresatima poznatog razloga ili kako ne bi iskazao njihove mane i nedoličnosti. Ovdje također možemo vidjeti sličnosti s Marcijalom koji se također služio anonimnošću kako bi se sačuvao od možebitne osvete osoba kojima su epigrami bili posvećeni (Bratičević 2015, 435).

7. Zaključak

Iz analize Kunićevih epigrama, posebice enkomijastičke skupine epigrama te istraživanja adresata, proizašla je misao kako je Kunić želio prikazati i dočarati svojim čitateljima svoje suvremenike, ali i pretke, vrlo važne književne i povijesne ličnosti kojima se divio i u kojima je na neki način pronašao uzore. Njegov naum bio je predstaviti književnike, crkvene poglavare, biskupe, kardinale, znanstvenike, umjetnike te mnoge druge povijesne ličnosti svojim čitateljima tako da im se obrati u svojim epigramima te upravo njima posveti svoja djela i svoje epigrame. Svojim bogatim vokabularom i svojim umijećem pisanja smatram kako je želio i trudio se da upravo način i tehnika njegova pisanja iskaže čast i poštovanje adresatima. Zanimljivo je uočiti koliko je Kunić kroz svoje epigrame iskazao kao svoj uzor velikog rimskog elegičara Marka Valerija Marcijala, posebice u svojim epigramima koji su posvećeni osobama skrivenim pod anonimnim imenima jer nam je, kao što je rečeno u radu, poznato da se upravo i Marcijal služio takvim načinom pisanja epigrama. Smatram da ih je Kunić pisao tako da bi sakrio njihove mane i sačuvao njihovu privatnost.

Prije nego sam započela analizirati epigrame i adresate, na savjet profesorice Tamare Tvrtković zapisala sam bilješke što mislim kome će najveći broj epigrama biti posvećen po skupinama i imenima. Smatrala sam kako će velik broj epigrama biti posvećen crkvenim poglavarima pošto je i sam Kunić isusovac, zatim književnim autorima, pjesnicima, povjesničarima, no smatrala sam kako će dio epigrama biti posvećen Dubrovčanima. Analizom epigrama ustanovila sam kako sam većim dijelom ispravno smatrala: velik broj epigrama Kunić je posvetio Dubrovčaninu Benediktu Stayu, a jedan Dubrovčaninu Luki Sorokočeviću. Nadalje, dvije skupine koje sadrže najviše adresata su upravo književnici te crkvene osobe koje su u radu podijeljene po titulama. Iznenadio me broj epigrama koje je Kunić posvetio osobama koje su skrivene pod anonimnim, odnosno fiktivnim imenima, te smatram kako je zanimljivo što su razne osobe skrivene pod tolikim velikim brojem različitih fiktivnih imena, a također me zaintrigirao odabir imena te način na koji je odlučio kako će koju osobu sakriti pod fiktivnim imenom. Uzevši u obzir to da je Kunić epigrame posvećivao kako povijesnim i fiktivnim ličnostima, tako i mitološkim ličnostima te neživim stvarima, analiza adresata čini 156 adresata raspoređenih u navedene skupine.

Nadalje, prolazeći epigrame prije same analize, uočila sam kako se Kunić adresatu obraća u drugom licu ili kako je većinom adresat naveden na početku epigrama, bez obzira na duljinu epigrama, odnosno koliko epigram ima stihova. Upravo sam do tog zaključka došla i detaljnom analizom enkomijastičkih epigrama. Od 415 epigrama Kunić svoje adresate najčešće spominje

na početku epigrama, zbog čega možemo zaključiti kako mu je takav način pisanja bio prikladniji negoli adresata ili subjekta predstaviti pri kraju epigrama, što također olakšava čitatelju jer mu je odmah vidljivo kome je koji epigram upućen. Također, prije analize na umu mi je bila misao kako postoji cijela skupina posvećena jednoj ženi (*Ad Lydam*) te kako neće biti mnogo ženskih adresata. Iznenađila sam se kako je na kraju Kunić izdvojio 26 ženskih adresata, a u oko 110 epigrama tema je ženska ličnost.

Meni je osobno zanimljiviji i najuočljiviji prvi epigram enkomijastičke skupine, kojemu je tema njegov rodni gradu Dubrovnik, a simbolično mi je i to što je on prvi epigram enkomijastičke, naglasila bih pohvalne, skupine epigrama. Kunić u epigramu veliča svoj grad i iskazuje mu čast i slavu te također hvali njegove vrijedne stanovnike. Iako je adresat epigrama stranac, epigram nam vrlo jasno daje do znanja da je taj stranac cijeli puk koji dolazi u Dubrovnik.

8. Literatura

Literatura i internetski izvori:

1. „Alfieri, Vittorio“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/alfieri-vittorio> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
2. „Antinori, Giovanni“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Giovanni_Antinori (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
3. „Apolon“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://enciklopedija.hr/clanak/3344> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
4. „Batoni, Pompeo“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/batoni-pompeo> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
5. „Bošković, Ruđer Josip“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/boskovic-rudjer-josip> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
6. „Bozzoli, Giuseppe Maria“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: [Giuseppe Maria Bozzoli - Wikipedija \(wikipedia.org\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Giuseppe_Maria_Bozzoli) (Zadnji pristup: 18. srpnja 2024).
7. Bratičević, Irena (2012). „Novi prilozi za životopis Rajmunda Kunića“, *Povijesni prilozi*, Vol. 31 No. 43, 193-215. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/140487> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
8. Bratičević, Irena (2015). *Via Virtutis/Put Vrline, Epigramatski opus Rajmunda Kunića*, Knjiga 1, Ex libris, Zagreb
9. Bratičević Irena (2016). *Via Virtutis/Put Vrline, Epigramatski opus Rajmunda Kunića*, Knjiga 2, Ex libris, Zagreb
10. „Caetani, Onorato“. *Wikipedia*. Dostupno na: [https://en.wikipedia.org/wiki/Onorato_Caetani_\(1742%E2%80%931797\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Onorato_Caetani_(1742%E2%80%931797)) (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
11. „Cancellieri, Francesco Girolamo“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Cancellieri (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).

12. „Canova, Antonio“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/canova-antonio> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
13. „Carafa, Vincenzo“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Vincenzo_Carafa (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
14. „Coccia, Maria Rosa“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Maria_Rosa_Coccia (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
15. Čubelić, Tvrtko (1965). *Školski leksikon- Književnost*, Panorama, Zagreb
16. „Dafnis“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/dafnis> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
17. „Élisabeth Vigée Le Brun“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/%C3%89lisabeth_Vig%C3%A9e_Le_Brun (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
18. „Fabroni, Angelo“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Angelo_Fabroni (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
19. „Francesco Saverio de Zelada“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Saverio_de_Zelada (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
20. Gortan, Veljko - Vratović, Vladimir (1969). *Pet stoljeća hrvatske književnosti, Knjiga 3: Hrvatski latinisti – Croatici auctores qui Latine scripserunt II, Pesci 17-19. stoljeća – Auctores saec. XVII-XIX*, Matica Hrvatska, Zagreb.
21. „Guasco di Castelletto, Carlo“, *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://it.wikipedia.org/wiki/Carlo_Guasco_di_Castelletto (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
22. „Homer“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://enciklopedija.hr/clanak/homer> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
23. „Ignazio Gaetano Boncompagni Ludovisi“, *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://it.wikipedia.org/wiki/Ignazio_Gaetano_Boncompagni_Ludovisi (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
24. „Kamene“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/kamene> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).

25. „Kauffman, Angelica“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Angelica_Kauffman (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
26. „Klement XIII.“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/klement-xiv> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
27. „Klement XIV.“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/klement-xiii> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
28. „Kolovrat“. *Hrvatska enciklopedija*. mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/kolovrat> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
29. „Kvirin“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/kvirin> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
30. Lučin, Bratislav (2001). Marko Marulić: Glasgowski stihovi. *Colloquia Maruliana ...*, 10, 421-423. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/8835> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
31. Majnarić, Nikola (1940). „Prilog za poznavanje Kunićeva prijevoda Ilijade“, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, Vol. 18-21, 167-178. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/463692> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
32. „Mecenat, Gaj Cilnije“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://enciklopedija.hr/clanak/mecenat-gaj-cilnije> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
33. „Mengs, Anton Raphael“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/mengs-anton-raphael> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
34. „Monti, Vincenzo“. *Wikipedia*, 2023. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Vincenzo_Monti (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
35. „Neptun“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/43436> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
36. „Odisej“, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/odisej> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).

37. „Okeanide“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: [okeanide - Hrvatska enciklopedija](#) (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
38. „Pindemonte, Ippolito“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/pindemonte-ippolito> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
39. „Pio VI.“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/pio-vi> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
40. „Propercije, Sekst“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://enciklopedija.hr/clanak/propercije-sekst> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
41. „Rossi, Mariano“. *Wikipedia*, 2022. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Mariano_Rossi (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
42. „Sigismondo Chigi della Rovere, IV principe di Farnese“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://it.wikipedia.org/wiki/Sigismondo_Chigi_della_Rovere,_IV_principe_di_Farnese (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
43. „Siksto V.“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/siksto-v> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
44. „Simonid“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/simonid> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
45. Sopta, Jozo (1996). „Književna ostavština Rajmunda Kunića SJ (1719-1794) u Arhivu Male braće u Dubrovniku“, *Anali Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku*, No. 34, 9-29. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/348180> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
46. „Sorkočević, Luka Ignacije Antunov“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/sorkocevic-luka-ignacije-antunov> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
47. „Spinelli, Giuseppe“. *Wikipedia, Slobodna enciklopedija*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Giuseppe_Spinelli (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).

48. „Stay, Benedikt“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. . Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/stay-benedikt> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
49. Škiljan, Dubravko, ur. (1996). *Leksikon antičkih autora*, Matica Hrvatska, Biblioteka Latina et Graeca, Zagreb.
50. „Taruffi, Giuseppe Antonio“. *Wikipedia*, 2023. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Giuseppe_Antonio_Taruffi (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
51. „Tasso, Torquato“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/tasso-torquato> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
52. „Teresa Bandettini“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Teresa_Bandettini (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
53. „Tiraboschi, Girolamo“. *Wikipedia*, 2024. Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Girolamo_Tiraboschi (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
54. Tvrtković, Tamara, materijali iz kolegija „Pregled poslijerenesansnog latiniteta“, Merlin, 2020./2021. Dostupno na: [E-kolegij: Pregled poslijerenesansnoga latiniteta \(srce.hr\)](https://www.srce.hr/kolegij/pregled-poslijerenesansnoga-latiniteta) (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
55. Vekarić, Nenad (1995). „Podrijetlo Stjepana-Rajmunda Kunića“, *Anali Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku*, No. 34, 197-205. Dostupno na: [Podrijetlo Stjepana-Rajmunda Kunića \(srce.hr\)](https://www.srce.hr/podrijetlo-stjepana-rajmunda-kunica) (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
56. „Venera“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://enciklopedija.hr/clanak/64245> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
57. Vratović, Vladimir (2008). *Rimska književnost*, Biakova, Zagreb.
58. „Zamanja (Džamanjić), Bernard“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/zamanja-bernard> (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).
59. Zanker, Graham (2003). “New Light on the Literary Category of ‘Ekphrastic Epigram’ in Antiquity: The New Posidippus”, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 59-60.
60. „Zulian, Girolamo“. *Wikipedia, Slobodna enciklopedija*, 2024. Dostupno na: [Girolamo Zulian - Wikipedia](https://hr.wikipedia.org/wiki/Zulian) (Zadnji pristup: 20. studeni 2024).

9. Prilozi

Prilog 1. Podjela epigrama⁶⁸

POVIJESNE LIČNOSTI:

Ruđer Bošković (1)

Benedikt Stay (6)

Bernard Zamanja (2)

Papa Klement XIII. (7)

Kvirićani (5)

Antonio Canova (1)

Giovanni Battista Rezzonico (1)

Abbondio Rezzonico (2)

Papa Pio VI. (16)

Papa Klement XIV. (1)

Sveti Petar (1)

Giovanni Antinori (1)

Carlo Guasco (1)

Kardinal Giulio Maria della Somaglia (1)

Kardinal Ludovico Flangini (1)

Kardinal Luigi Maria Torrigiani (1)

Kardinal Angelo Maria Durini (1)

Lorenzo Ricci (1)

Članovi Rimskog kolegija (1)

Petar Leopold, vojvoda Toskane (1)

⁶⁸ Epigrama su analizirani prema izdanju prof. Bratičević (2016, 77-123).

Ivan Vidman (1)

Maria Octavia Odescalchi (5)

Sigismondo Chigi (3)

Baldassare Odescalchi (8)

Paolo Borghese (1)

Flaminia Odescalchi Chigi (1)

Nicola Rospigliosi di Zagarolo (2)

Siksto V. (1)

Prefekt Preti (2)

Kardinal Spinella (3)

Marko Tulije Ciceron (3)

Filippo Questi Bonamici (1)

Prefekt (opat) Ignazio Venini (4)

Onofrio Minzoni (2)

Onorato Caetani (1)

Girolamo Zulian (1)

Agostino Tana (2)

Homer (2)

Giuseppe Antonio Taruffi (2)

Pietro Rossi (1)

Francesco Girolamo Cancellieri (3)

Ippolito Pindemonte (3)

Amaryllis (Theresia Bandettini) (3)

Maria Rosa Coccia (2)

Vincenzo Monti (1)
Nicola Spedalieri (1)
Girolamo Grimaldi (2)
Svećenici iz Pesara (1)
Anne-Marie Fiquet du Boccage (1)
Carlo Roncalli (1)
Kardinal Ignazio Gaetano Boncompagni Ludovisi (3)
Torquato Tasso (1)
Cornelia Knight (1)
Caterina Giustiniani (Ceria) (2)
Aloysia Cancellieri Martinetti (1)
Natale Saliceti (2)
Svećenici iz Rima (1)
Tomasso Puccini (1)
Clementino Vannetti (1)
Vittorio Alfieri (14)
Raphael Mengs (2)
Joseph-Marie Vien (1)
Carlo Bianconi (*Leucon*) (2)
Pompeo Batoni (2)
Luka Sorkočević (1)
Vincenzo Caraffa (1)
Mariano Rossi (1)
Giuseppe Maria Bozzoli (1)

Pietro Pizzeli (1)
Publije Vergilije Maron (1)
Gaj Valerije Katul (1)
Publije Ovidije Nazon (1)
Vincenzo Meucci (1)
Lodovico Cappoccia (2)
Kardinal Francesco Saverio de Zelada (1)
Gasparo Gozzi (1)
Ignazio Busca (1)
Clementina Rossi (2)
Anna Rossi (1)
Nicola Tiberius (1)
Pierantonio Serassi (1)
Angelo Fabroni (1)
Élisabeth Louise Vigée Le Brun (1)
Angelika Kauffmann (Caphnia) (1)
Girolamo Pompei (1)

NEŽIVE STVARI:

Lucifer – zvijezda, tj. planet Venera (2)
Rim (10)
Arkadija i Arkadijski gaj (3)
Firenza (1)
Grčka (1)

Galija (1)

Santo Leucio (1)

Prijateljstvo (1)

Engleska (1)

NEPOZNATE LIČNOSTI:

Stranac (*hospes*) (3)

Govornik (*orator*) (1)

Veliki junak (*vir magnus*) (3)

Otac (*pater*) (1)

Drugovi (*sodales*) (1)

Narodi koje muči Francuska (1)

Pjesnička gomila (*vatum turba*) (1)

Gost koji recitira pjesme (*convivator carmina recitans*) (1)

Najveći pjesnik (*vates optimus*) (1)

Građani Bologne (*Felsinei cives*) (1)

Zločinci (*Turba scelerosa*) (1)

Nebesnici (*Superi*) (1)

FIKTIVNE LIČNOSTI:

Thysillus (1)

Eunus (1)

Aulus (5)

Marcus (1)

Phillipus (1)

Pisanus (1)

Afra (1)

Quintus (10)

Delia (2)

Corilla (1)

Lycoris (4)

Martinellus (1)

Leonilla (1)

Nigellus (1)

Orphytus (1)

Alexis (1)

Aegle (2)

Gellia (6)

Phyllis (1)

Quintilius (1)

Postumus (4)

Celsus (1)

Lagois (6)

Barbara (1)

Lycinius (1)

Lesbia (1)

Ponticus (1)

Cinna (2)

Theon (1)

Sabinus (1)

Torquatus (1)

Corvinus (2)

Fernandus (1)

Gerardus (1)

Varo (1)

Caesar (1)

Antonius (1)

Varus (1)

Floriduli juvenes (1)

Licinius (1)

MITOLOŠKE LIČNOSTI:

Kamene (*Camoenae*) (2)

Okeanida Eurinoma (*Eurynome*) (2)

Eneja (2)

Neptun (2)

Odisej (1)

Tifije (1)

Apolon (*Phoebus*) (2)

Venera (*Cytherea*) (1)

Paris (2)

Trojanski bogovi (1)

Kvirin (1)

Dafnis (1)

Prilog 2. Tablica pregleda epigrama *encomiastica* po adresatima

	Broj elegijskih distiha	Adresat	Izrečen adresat	Tema
1.	5	<i>Hospes</i> (gost, stranac)	1. stih	<i>Ragusa</i>
2.	3	<i>Rogerus</i> <i>Boscovichius</i>	1. stih	Odlazak Ruđera Boškovića
3.	6	<i>Benedictus Stay</i>	2. stih	Ozdravljenje Benedikta Staya
4.	4	<i>Benedictus Stay</i>	4. stih	Ozdravljenje Ruđera Boškovića
5.	3	<i>Benedictus Stay</i>	1. stih	Preporuka dječaka Benediktu Stayu
6.	6	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Prijevod pjesme o Ruđeru Boškoviću
7.	4	<i>Bernardus Zamagna</i>	1. stih	Odgovor Bernardu Zamanji
8.	3	<i>Bernardus Zamagna</i>	1. stih	Divljenje učeniku Bernardu Zamanji
9.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Divljenje Benediktu Stayu
10.	7	<i>Benedictus Stay</i>	1. stih	Pjesma koju Lida uzalud traži od Staya
11.	2	<i>Camoenae</i>	1. stih	Benedikt Stay
12.	1	Anoniman adresat ⁶⁹	1. stih	Slika Benedikta Staya

⁶⁹ Pod anoniman se podrazumijeva adresat koji nije izrečen nekom riječju ili imenom, ali mu se autor obraća u 2. licu.

13.	1	Anoniman adresat	1. stih	Slika Benedikta Staya
14.	1	Anoniman adresat	1. stih	Slika Benedikta Staya ⁷⁰
15.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Pohvala Benedikta Staya
16.	3	<i>Thysillus</i>	5. stih	Benedikt Stay
17.	2	<i>Eunus</i>	1. stih	Benedikt Stay
18.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Rječitost Staya i Vara
19.	3	<i>Camoenae</i>	1. stih	Bolest Benedikta Staya
20.	4	<i>Benedictus Stay</i>	5. stih	Okrutnost Staya koji i dalje ne piše pjesme iako Lida moli
21.	5	<i>Lucifer (Phosphorus)</i>	2. stih	Papa Klement XIII.
22.	3	<i>Roma</i>	1. stih	Papa Klement XIII. izbjegao smrt
23.	7	<i>Lucifer (Phosphorus)</i>	2. stih	Inauguracija pape Klementa XIII.
24.	2	<i>Clemens XIII. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Ozdravljenje pape Klementa XIII.
25.	2	Anoniman adresat (<i>Clemens XIII.</i>)	1. stih	Ozdravljenje pape Klementa XIII.
26.	3	<i>Clemens XIII. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Klement XIII.
27.	5	<i>Pater orbis (Clemens XIII. Pontifex Maximus)</i>	1. stih	Klement XIII.
28.	3	<i>Clemens XIII. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Klement XIII.

⁷⁰ Ovaj je epigram samo ispravljena varijanta prethodnog.

29.	1	Anoniman adresat	1. stih	Slika pape Klementa XIII.
30.	4	<i>Quirites</i>	1. stih	Povratak pape Klementa XIII.
31.	7	<i>Nemus Arcadiae</i>	1. stih	Uređenje gaja od strane Klementa XIII.
32.	4	<i>Clemens XIII. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Poruka pjesnika Klementu XIII.
33.	4	<i>Roma</i>	1. stih	Gaetano Golt
34.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Klement XIII.
35.	3	<i>Antonius Canova</i>	1. stih	Grobnica pape Klementa XIII.
36.	4	<i>Juvenis venerandus (Ioannes Baptista Rezzonicus)</i>	5. stih	Svećenički red G. B. Rezzonica
37.	5	<i>Princeps (Abundius Rezzonicus)</i>	2. stih	Abbondio Rezzonico
38.	4	<i>Princeps (Abundius Rezzonicus)</i>	1. stih	Abbondio Rezzonico
39.	3	<i>Clemens XIV. Pontifex Maximus</i>	6. stih	Grad Santarcangelo di Romagna
40.	4	<i>Quirites</i>	1. stih	Spomenik Klementu XIV.
41.	4	Anoniman adresat (<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>)	1. stih	Veličanje pape Pija VI.
42.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Grb pape Pija VI.
43.	Šest stihova na	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Grb pape Pija VI.

	talijanskom jeziku ⁷¹			
44.	4	<i>Sanctus Petrus</i>	1. stih	Pobožnost pape Pija VI.
45.	3	<i>Roma</i>	3. stih	Posveta crkve sv. Petra od pape Pija VI.
46.	2	<i>Roma</i>	2. stih	Crkva sv. Petra
47.	2	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	2. stih	Ispunjenje molitve
48.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Muzej koji je osnovao Pio VI.
49.	2	<i>Quirites</i>	1. stih	Loza isključala iz kamena
50.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika Pija VI.
51.	1	Anoniman adresat	1. stih	Slika Pija VI.
52.	3	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Odlazak pape Pija VI. iz Rima
53.	4	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	3. stih	Put pape Pija VI.
54.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Put pape Pija VI.
55.	3	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	6. stih	Put pape Pija VI.
56.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Rim bez pape Pija VI.
57.	3	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Put pape Pija VI.
58.	4	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Put pape Pija VI.
59.	4	<i>Pater (Pius VI. Pontifex Maximus)</i>	5. stih	Povratak pape Pija VI.

⁷¹ Epigram je talijanska verzija prethodnog epigrama, a opisuje grb pape Pija VI.

60.	3	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	6. stih	Rim kojeg spašava papa Pio VI.
61.	2	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Zdravlje Spinellija i Pija VI.
62.	1	Anoniman adresat	2. stih	Slika pape Pija VI.
63.	5	<i>Pater (Pius VI. Pontifex Maximus)</i>	1. stih	Put pape Pija VI.
64.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Obelisk pape Pija VI.
65.	5	Anoniman adresat (<i>Giovanni Antinori</i>)	2. stih	Čestitka Antinoriju
66.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Put pape Pija VI.
67.	2	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	2. stih	<i>Filatoio</i> ⁷²
68.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Kuća pape Pija VI.
69.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Kip koji je Pio VI. obnovio
70.	3	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	2. stih	Kockanje
71.	2	<i>Roma</i>	3. stih	Spomenici Aleksandru i Bukefalu
72.	5	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Febronijevo pismo
73.	4	<i>Quirites</i>	1. stih	Ubojstvo Hugoa Bassvillea
74.	5	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Ozdravljenje Klementa XIII.

⁷² Kolovrat (tal. *filatoio*) je polumehanički uređaj u kućnoj izradbi tekstila, namijenjen sukanju lanene, konopljne i vunene niti izumljen u XVI. stoljeću. Sastoji se od preslice s predivom spojene s krilnim mehanizmom; u njega je položeno vreteno s kalemom, povezano s kotačem zamašnjakom i pedalom. Pritiskom noge na pedal pokrene se kotač, koji vrti vreteno s kalemom i namata nit što ju prelja rukom oblikuje izvlačeći je iz prediva. („Kolovrat“. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje)

75.	3	<i>Giulio Maria della Somaglia</i>	1. stih	Čestitka kardinalu Somagliji
76.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika kardinala Somaglije
77.	3	<i>Ludovicus Flanginus</i>	2. stih	Čestitka kardinalu Flanginiju
78.	6	<i>Aloysius Turrigianus</i>	1. stih	Pohvala kardinalu Turrigianiju
79.	5	<i>Angelus Maria Durinus</i>	1. stih	Pohvala kardinalu Duriniju
80.	5	<i>Felsinei cives</i> (građani Bologne)	1. stih	Radost zbog Andree Giovannettija
81.	5	<i>Laurentius Ricci</i> (pater)	2. stih	Pohvala L. Ricciju
82.	5	<i>Flos Italiae, pubes generosa</i> (convictores seminarii Romani)	1. stih	Isusovačka mladež
83.	5	<i>Divae genus Austriados</i> (Petrus Leopoldus dux Etruriae)	1. stih	Dolazak vojvode na Tiber
84.	3	<i>Roma</i>	2. stih	Svadba rimskih kneževskih obitelji
85.	6	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Udaja Isabelle od Bourbon-Parme za Josipa II.
86.	3	<i>Florentia</i>	1. stih	Dante Alighieri
87.	6	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Venecija

88.	6	<i>Praestans juvenis (Ioannes Vidman)</i>	1. stih	Svadba Ivana Vidmana i njegove djevojke
89.	7	<i>Octavia Odescalchi</i>	3. stih	Svadba Marije Octavije Odescalchi
90.	4	<i>Octavia Odescalchi</i>	1. stih	Maria Octavia Odescalchi
91.	2	<i>Octavia Odescalchi</i>	1. stih	Maria Octavia Odescalchi
92.	3	<i>Felix vir, felix puella (Nicola Rospigliosi di Zagarolo, Maria Octavia Odescalchi)</i>	1. i 2. stih	Vjenčanje Nicole Rospigliosija i M. Octavije Odescalchi
93.	3	<i>Sigismundus Chisius</i>	2. stih	Mladenka S. Chigija
94.	3	<i>Balthassar Odescalchi</i>	6. stih	Rođenje sina
95.	5	<i>Balthassar Odescalchi</i>	4. stih	Izdanje Homera B. Odescalchija
96.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika Baldassarea Odescalchija
97.	2	Anoniman adresat	1. stih	Palača Baldassarea Odescalchija
98.	3	<i>Sigismundus Chisius</i>	1. stih	Muzej u kući S. Chigija
99.	3	<i>Paullus Borghesius</i>	1. stih	Kuća Paola Borghesea
100.	3	Adresat nije izrečen	3. stih	Victoria Odescalchi
101.	7	<i>Pater (Clemens XIII. Pontifex Maximus)</i>	3. stih	Odmor pape Klementa XIII.
102.	4	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Molba Kvirićana Piju VI.
103.	4	<i>Sigismundus Chisius</i>	1. stih	Svadba Sigismunda Chigija i Flaminije Odescalchi
104.	6	Adresat nije izrečen	1. stih	Majka i kći, Victoria i Flaminia Odescalchi

105.	5	<i>Roma</i>	9. stih	Tužaljka za Flaminijom Odescalchi
106.	2	<i>Flaminia Odescalchi</i>	2. stih	Slava Flaminije Odescalchi nakon smrti
107.	2	<i>Hospes</i> (gost, stranac)	3. stih	Vrtovi Alexandra Albanija
108.	4	<i>Balthassar Odescalchi</i>	1. stih	Pjesma Baldassarea Odescalchija
109.	3	<i>Balthassar Odescalchi</i>	3. stih	Pjesma o jeseni u Rimu
110.	4	<i>Balthassar Odescalchi</i>	6. stih	Pjesme Baldassarea Odescalchija
111.	1	<i>Xistus V.</i>	1. stih	Piramida u Vatikanu
112.	1	<i>Spinellus, Pretus</i>	2. stih	Obavljanje dužnosti Spinelle i Preta
113.	2	<i>Spinellus</i>	3. stih	Spinellino upravljanje Rimom
114.	3	<i>Spinellus</i>	1. stih	Spinellino upravljanje Rimom
115.	2	<i>Marcus Tullius Cicero</i>	1. stih	Ciceronova slika
116.	2	<i>Benedikt Stay, Filippo Questi Bonamici</i>	3. stih	Marko Tulije Ciceron
117.	1	<i>Marcus Tullius Cicero</i>	1. stih	Marko Tulije Ciceron
118.	3	Anoniman adresat (<i>Ignatius Veninus</i>)	1. stih	Govornička vještina Ignazija Veninija
119.	3	<i>Ignatius Veninus</i>	1. stih	Govornička vještina Ignazija Veninija
120.	7	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Propovijed Ignazija Veninija

121.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Govornička vještina Ignazija Veninija
122.	3	<i>Roma</i>	1. stih	Ignazio Venini
123.	3	<i>Ignatius Veninus</i>	1. stih	Glas Ignazija Veninija
124.	2	<i>Onuphrius Minzonus</i>	1. stih	Pohvala Kvirićana Minzoniju
125.	3	<i>Onuphrius Minzonius</i>	4. stih	Rječitost Onofrija Minzonija
126.	3	princeps (<i>Cajetanus Honoratus</i>)	1. stih	Pjesma Onorata Caetanija
127.	3	<i>Octavia Odescalchi</i>	1. stih	Radost zbog djeteta Octavije Odescalchi
128.	4	<i>Urbis deliciae</i> (<i>Girolamo Zulian</i>)	1. stih	Odlazak Girolama Zuliana iz Rima
129.	4	<i>Turba scelerosa; Superi</i>	1. stih	Vrlina Joséa Nicolása de Azara
130.	4	<i>Augustinus Tana</i>	1. stih	Pjesništvo Agostina Tane
131.	2	<i>Augustinus Tana</i>	1. stih	Dom Agostina Tane
132.	2	<i>Aulus</i>	1. stih	Pietro Metastasio
133.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Homerova <i>Ilijada</i>
134.	4	<i>Homerus</i>	1. stih	Homerove pjesme
135.	1	<i>Marcus</i>	1. stih	Homerove pjesme
136.	1	<i>Homerus</i>	1. stih	Homerove pjesme
137.	5	<i>Dulcis amicus</i> (<i>Giuseppe Antonio Taruffi</i>)	2. stih	Prevođenje grčkih pjesama
138.	5	<i>Vatum maximus</i> (<i>Giuseppe Antonio Taruffi</i>)	2. stih	Odgovor G. Taruffiju
139.	6	<i>Petrus Rossi</i>	3. stih	Prevođenje Davidovih psalama

140.	8	<i>Raymundus Cunichius</i>	5. stih	Odgovor Pietra Rossija Rajmundu Kuniću
141.	3	<i>Franciscus Cancellieri</i>	3. stih	Pjesme Francesca Girolama Cancellierija
142.	3	<i>Franciscus Cancellieri</i>	1. stih	Pisanje Francesca Girolama Cancellierija
143.	2	<i>Franciscus Cancellieri</i>	1. stih	Pjesme Francesca Girolama Cancellierija
144.	2	<i>Hieronymus Pompeius</i>	1. stih	Pjesme Girolama Pompeija i Kunića
145.	4	<i>Hyppolitus Pindemontius</i>	1. stih	Pjesma Ippolita Pindemontea
146.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Sylvia Curtoni Verza
147.	3	<i>Amaryllis (Theresia Bandettini)</i>	5. stih	Odlazak Theresije Bandettini
148.	4	<i>Maria Rosa Coccia</i>	1. stih	Vještina pjevanja Marije Rose Coccia
149.	3	<i>Vincentius Montius</i>	1. stih	Tragedija <i>Aristodemo</i>
150.	4	<i>Verona</i>	1. stih	Gluma Camille Marioni Strozzi
151.	3	<i>Nicolaus Spedalieri</i>	1. stih	Nicola Spedalieri
152.	4	Anoniman adresat	1. stih	Usporedba grčkog pjesništva i grčkih kipova
153.	5	<i>Orator, Vir magnus</i>	1. stih, 3. stih	Ulazak govornika u Rim
154.	4	<i>Hieronymus Grimaldus</i>	1. stih	Girolamo Grimaldi
155.	5	<i>Eurynome</i>	1. stih	Molba Arkađana (članova Akademije) Eurinomi

156.	4	<i>Eurynome</i>	8. stih	Eurinoma
157.	7	<i>Arcadium nemus, dumeta Lycaei, antra, flumina, fontes</i>	1., 2. i 3. stih	Dolazak Eurinome
158.	6	<i>Arcadiae rupes</i>	1. stih	Dolazak bavarskog vojvode Klemensa Franza de Paula
159.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Vojnička prisega dvojice braće iz Pesara
160.	3	Anoniman adresat	1. stih	Vojno znamenje dvojice braće iz Pesara
161.	5	<i>Doriclea (Anne-Marie Fiquet du Boccage)</i>	7. stih	Pjesma gospođe Boccage o Kolumbu
162.	3	<i>Pater</i>	1. stih	Vrlina koju sin nasljeđuje od oca
163.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Isaac Newton
164.	4	<i>Carolus Roncallius</i>	1. stih	Prevođenje epigrama
165.	4	<i>Ignatius Boncompagnius</i>	1. stih	Čestitka Ignaziju Buoncompagniju
166.	5	<i>Ignatius Boncompagnius</i>	3. stih	Ignazio Buoncompagni
167.	4	<i>Torquatus</i>	1. stih	Torkvatova odsutnost
168.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Sigurnost Rima pod Ignazijem Buscom
169.	3	<i>Phillipus</i>	1. stih	Prijevod pjesme Torquata Tassa na latinski
170.	3	<i>Vir magnus</i>	3. stih	Želja republike za povratkom muškarca iz privatnog života
171.	2	<i>Pisanus</i>	2. stih	Mladić Pisano

172.	4	<i>Afra</i>	7. stih	Izdržljivost Afre
173.	6	<i>Diva puella</i> (<i>Cornelia Knight</i>)	3. stih	Slava Cornelije Knight
174.	4	<i>Ceria (Catharina Justiniani)</i>	2. stih	Caterina Giustiniani
175.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Enrica Dionigi
176.	2	<i>Sodales</i>	1. stih	Rufina Batoni (kći Pompea Batonija)
177.	3	<i>Aloysia Cancellieri Martinetti</i>	1. stih	Aloysia Cancellieri Martinetti
178.	4	Anoniman adresat (<i>Aeneas</i>)	5. stih	Zvezdano znamenje za Eneju
179.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Julova kosa u plamenu i budući potomci
180.	4	<i>Coelestinus</i>	1. stih	Celestinovo pismo
181.	4	<i>Miserae gentes quae vexat Gallia</i>	1. stih	Proročanstvo Nereida o pobjedi Engleske
182.	1	<i>Giuseppe Maria Bozzolus</i>	1. stih	Prijevod Homera
183.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Filida
184.	3	<i>Natalis Salicetus</i>	1. stih	Ozdravljenje Natalea Salicetija
185.	1	<i>Natalis Salicetus</i>	1. stih	Bolest Natalea Salicetija
186.	3	<i>Quintus</i>	1. stih	Kvintova rječitost
187.	3	<i>Delia</i>	1. stih	Delijina vrlina
188.	2	<i>Quintus</i>	1. stih	Kvintovo podnošenje siromaštva
189.	4	<i>Floriduli juvenes</i>	2. stih	Povratak braće na obale Sebete

190.	4	<i>Corilla</i>	2. stih	Zaljubljeni Feb
191.	3	<i>Tomasso Puccini</i>	1. stih	Puccinijevo čitanje Kunićevih pjesama
192.	2	<i>Clementinus</i> <i>Vannettus</i>	1. stih	Opis života Alessandra Zorzija
193.	3	<i>Hyppolitus</i> <i>Pindemontius</i>	1. stih	Prijateljstvo s Ippolitom Pindemonteom
194.	2	<i>Lycoris</i>	1. stih	Ljepota Likoride
195.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Privlačnost Filide
196.	3	<i>Carlo Guasco</i>	6. stih	Počast Carlu Guascu
197.	1	<i>Martinellus</i>	1. stih	Počast Martinelu
198.	2	<i>Vatum turba</i>	3. stih	Pohvala Pietru Metastasiju
199.	4	<i>Victorius Alfieri</i>	2. stih	Tragedije Vittorija Alfierija
200.	3	<i>Victorius Alfieri</i>	2. stih	Tragedije Vittorija Alfierija
201.	2	<i>Victorius Alfieri</i>	3. stih	Djela Alfierija i Metastasija
202.	4	<i>Victorius Alfieri</i>	1. stih	Tragedije Vittorija Alfierija
203.	3	<i>Quintus</i>	4. stih	Kritika tragedija Vittorija Alfierija
204.	4	<i>Victorius Alfieri</i>	5. stih	Pjesništvo Vittorija Alfierija
205.	4	<i>Victorius Alfieri</i>	2. stih	Pjesme Vittorija Alfierija
206.	4	<i>Victorius Alfieri</i>	7. stih	Alfierijevo djelo o Šaulu
207.	4	<i>Victorius Alferius</i>	2. stih	Alfierijeva tragedija o Filipu

208.	4	<i>Victorius Alferius</i>	6. stih	Alfierijeva tragedija o Edipovoj obitelji
209.	3	<i>Victorius Alferius</i>	3. stih	Alfierijeva tragedija <i>Antigona</i>
210.	4	<i>Hieronymus Grimaldus</i>	8. stih	Izvedba tragedije <i>Antigona</i> Vittorija Alfieri
211.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Pohvala Alfierijevoj tragediji <i>Antigona</i>
212.	3	<i>Victorius Alferius</i>	1. stih	Tragedija <i>Antigona</i>
213.	3	<i>Columen et spes Itali theatri (Victorius Alferi)</i>	1. stih	Tragedija <i>Antigona</i>
214.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Tragedija <i>Antigona</i> Vittorija Alfieri
215.	3	<i>Antigona (Octavia Odescalchi)</i>	Adresat nije izrečen	Ljepota glumice O. Odescalchi u tragediji <i>Antigona</i>
216.	4	<i>Dia puella (Catharina Justiniani)</i>	2. stih	Pohvala glumi Caterine Giustiniani
217.	3	<i>Magnus vir (Victorius Alferius)</i>	1. stih	Alfierijeva uloga Kreonta
218.	4	<i>Balthasar Odescalchi</i>	4. stih	Alfierijeva tragedija <i>Antigona</i>
219.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Palača <i>Villa Strozia</i> kao sjedište Muza
220.	3	<i>Victorius Alferius</i>	2. stih	Tragedija <i>Antigona</i>
221.	2	<i>Victorius Alferius</i>	1. stih	Vrt Vittorija Alfieri
222.	2	<i>Balthasar Odescalchi</i>	1. stih	Baldassare Odescalchi kao glumac

223.	2	<i>Balthasar Odescalchi</i>	1. stih	Baldassare Odescalchi kao glumac i u stvarnosti
224.	3	<i>Balthasar Odescalchi</i>	2. stih	Odescalchijevo oponašanje Dijaninih svetinja
225.	1	<i>Balthasar Odescalchi</i>	2. stih	Gluma Baldassarea Odescalchija
226.	3	<i>Raphael Mengsius</i>	2. stih	Slike Raphaela Mengsa
227.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Raphael Mengs
228.	2	<i>Raphael Mengsius</i>	1. stih	Slika Perzeja
229.	6	<i>Raphael Mengsius</i>	11. stih	Slika Andromede
230.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika Hektora
231.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Posljednja slika Raphaela Mengsa
232.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Posljednja slika Raphaela Mengsa
233.	3	<i>Joseph-Marie Viennus</i>	2. stih	Slika Briseide
234.	3	<i>Roma</i>	5. stih	Slika trojice Horacija Jacques-Louis Davida
235.	4	<i>Pompeo Bato</i>	1. stih	Pohvala samoga sebe Pompea Batonija
236.	2	<i>Mariano Rossius</i>	1. stih	Slika Mariana Rossija
237.	5	<i>Pompeo Bato</i>	1. stih	Slika Pompea Batonija
238.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Venera o slici Palade
239.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Čestitost Roscije
240.	4	<i>Leonilla</i>	1. stih	Mudrost Leonile
241.	5	<i>Nigellus</i>	1. stih	Kočijaš Nigel
242.	5	<i>Orphytus</i>	9. stih	Galin duhovni miraz

243.	3	<i>Alexis</i>	1. stih	Aleksidova dobrota
244.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Kvartilina skromnost
245.	6	<i>Lucas Sorgiades</i>	10. stih	Posmrtna počast Ruđeru Boškoviću
246.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Herofilina svirka
247.	3	Anoniman adresat (<i>Vincenzo Caraffa</i>)	1. stih	Pohvala Liviji, ženi Vincenza Caraffe
248.	3	<i>Aegle</i>	1. stih	Eglinina duhovitost
249.	3	<i>Gellia</i>	4. stih	Gelijina mudrost
250.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Polina čestitost
251.	3	Anoniman adresat	5. stih	Kip mirotvorne Palade (Atena, Minerva)
252.	3	<i>Delia</i>	1. stih	Delijin talent
253.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Delijin talent
254.	1	<i>Hospes</i> (gost, stranac)	2. stih	Natpis o Mljetu
255.	5	<i>Caesar</i> (car)	1. stih	Dolazak u Rim
256.	5	<i>Petrus Pizzelli</i>	4. stih	Skladba Pietra Pizzelija
257.	3	Anoniman adresat	1. stih	Kip bacača diska
258.	3	<i>Varo</i> (Varon)	1. stih	Varonova okretnost u pisanju pjesama
259.	2	Anoniman adresat	1. stih	Netko tko recitira pjesme na gozbi
260.	3	<i>Aulus</i>	1. stih	Odgovor Aulu na pitanje o Titi
261.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Zračna lađa (balon)
262.	2	<i>Thyphis</i>	1. stih	Kormilar zračne lađe

263.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Zračna lađa (balon)
264.	2	<i>Graecia</i>	1. stih	Zračna lađa (balon)
265.	3	<i>Quintus</i>	1. stih	Kvint
266.	2	<i>Quintus</i>	1. stih	Prijatelj Kvint
267.	3	<i>Aulus</i>	1. stih	Aulo
268.	5	<i>Gallia</i>	8. stih	Zračna lađa (balon)
269.	2	<i>Phyllis</i>	1. stih	Filida
270.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Clementina Rossi i njeno umijeće šivanja
271.	2	<i>Quintilius</i>	3. stih	Kvintilije
272.	2	<i>Neptunus, Quirites</i>	1. stih, 3. stih	Razgovor o vodovodu u Rimu
273.	1	<i>Enosigaeus (Neptunus)</i>	1. stih	Razgovor o vodovodu u Rimu
274.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Vodovod u Rimu
275.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Razgovor Eneje i Anhiza
276.	6	<i>Publius Vergilius Maro</i>	5. stih	Počast Publiju Vergiliju Maronu
277.	6	<i>Gaius Valerius Catullus, Publius Ovidius Naso</i>	5. stih, 8. stih	Prvenstvo Vergilija među pjesnicima
278.	5	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Svitanje
279.	1	Anoniman adresat	1. stih	Kip Antinoja
280.	4	<i>Pretus</i>	1. stih	Pretovo održavanje cesta u Rimu
281.	2	Anoniman adresat	1. stih	Družba Isusova
282.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Govor Družbe Isusove

283.	3	<i>Antonius</i>	4. stih	Slanje kočije po Kunića za čestitanje koje je dogovorio Nivildus (Joacchino Pizzi)
284.	3	<i>Postumus</i>	2. stih	Prijateljstvo
285.	3	<i>Balthasar Odescalchi</i>	6. stih	Put k Baldassareu Odescalchiju
286.	4	<i>Celsus</i>	5. stih	Celzu o vrlini
287.	7	<i>Vir magnus</i>	13. stih	Nesretno vrijeme države
288.	4	<i>Phoebus, Vincenzo Meucci</i>	1. stih, 7. stih	Meuccijeva slika Dafne
289.	3	<i>Phoebus</i>	1. stih	Meuccijeva slika Apolona
290.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Pohvala Teugenide
291.	6	<i>Leucia</i>	1. stih	Santo Leucio
292.	3	<i>Leuco (Carlo Bianconi)</i>	1. stih	Slikarstvo Leukona
293.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika Feba
294.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Dijana slikana prema licu Violante Pizzeli
295.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika Ahileja
296.	2	<i>Leucon (Carlo Bianconi)</i>	1. stih	Slika Odiseja
297.	2	<i>Leucon (Carlo Bianconi)</i>	2. stih	Leukonova slika Kunića
298.	1	<i>Lodoicus Cappocia</i>	2. stih	Leukonova slika Ludovica Cappocije
299.	2	<i>Lodoicus Cappocia</i>	1. stih	Slike Violante Pizzeli i Ludovica Cappocije

300.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Majka Anna komentira sliku kćeri Clementine Rossi
301.	1	Anoniman adresat	1. stih	Periklova slika
302.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Hanibalova slika
303.	2	<i>Corvinus</i>	1. stih	Slika Likoride
304.	2	Anoniman adresat	1. stih	Slika Lagoide
305.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika Lagoide
306.	2	<i>Lagois</i>	1. stih	Amor koji prati Lagoidu
307.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Prednost Lagoide nad Venerom
308.	1	<i>Lagois</i>	1. stih	Venerino divljenje Lagoidi
309.	2	Anoniman adresat (<i>Lagois</i>)	3. stih	Lagoida naslikana kao Venera
310.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika Lagoide kao Venere
311.	2	<i>Lagois</i>	1. stih	Odlazak Lagoide iz Rima u Napulj
312.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Odlazak Lagoide iz Rima u Napulj
313.	4	<i>Dia puella (Lagois)</i>	3. stih	Povratak Lagoide u Rim
314.	2	<i>Gellia</i>	1. stih	Poruka Geliji o siromašnjoj Tuli
315.	3	<i>Cytherea (Venera)</i>	6. stih	Amor koji se divi Filidi
316.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Amor koji se divi Filidi
317.	5	<i>Lycoris</i>	1. stih	Likoridina sklonost Napulju
318.	1	<i>Lycoris</i>	1. stih	Likoridina sklonost Napulju
319.	1	<i>Paris</i>	2. stih	Mareotidina ljepota

320.	1	<i>Paris</i>	2. stih	Mareotidina ljepota
321.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Ljepota male Carlille
322.	2	<i>Postumus</i>	2. stih	Foloja
323.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Delija
324.	3	<i>Barbara</i>	2. stih	Barbara i njeno ime
325.	3	Anoniman adresat	1. stih	Vrlina Alessandra Zorzija
326.	4	<i>Lycinius</i>	2. stih	Licinijeva žena
327.	3	<i>Lagois</i>	1. stih	Usporeba Lagoide i Palade
328.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Odjeća gospođe
329.	5	<i>Quintus</i>	1. stih	Kvintov odlazak iz Rima
330.	2	<i>Lycoris</i>	1. stih	Likorida
331.	2	Anoniman adresat	1. stih	Marko Furije Kamilo kao uzor dobrog građanina
332.	2	Anoniman adresat	1. stih	Slika Kamila Mariana Rossija koju je naručio Marcantonio Borghese IV
333.	4	<i>Victorius Alfierius</i>	2. stih	Zavidnici i Alfierijeve pjesme
334.	1	<i>Octavia Odescalchi</i>	1. stih	Slika Octavije Odescalchi
335.	1	<i>Octavia Odescalchi</i>	1. stih	Slika Octavije Odescalchi
336.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Lagoida i Leukon koji razgovaraju o Ilijadi
337.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	<i>Alexander</i> prezimenom <i>Rex</i>
338.	3	<i>Magnus vir</i> (<i>Francesco Saverio de Zelada</i>)	2. stih	Pohvala kardinalu Francescu Saveriju de Zelada
339.	3	<i>Gaspar Gozzi</i>	1. stih	Pjesma Gaspara Gozzija o Leandru

340.	4	Anoniman adresat (<i>Maria Octavia Odescalchi, Nicola Rospigliosi di Zagarolo</i>)	6. stih	Svadba Marije Octavije Odescalchi i njenog supruga
341.	1	Anoniman adresat	1. stih	Slika Onorata Caetanija
342.	1	<i>Lesbia</i>	1. stih	Vječni život vrapca iz Katulove pjesme
343.	3	<i>Maria Rosa Coccia</i>	5. stih	Knjiga koju je Rosa poklonila Kuniću
344.	7	<i>Pater (Clemens XIII. Pontifex Maximus)</i>	3. stih	Odmor pape Klementa XIII.
345.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Spomenik papi Piju VI.
346.	2	<i>Aulus</i>	2. stih	Starac Aulo
347.	3	<i>Ponticus</i>	1. stih	Čestitka Pontiku
348.	3	<i>Magnus vir (Ignatius Busca)</i>	1. stih	Molba Ignaziju Busci za spas Rima
349.	2	<i>Aegle</i>	1. stih	Čestitka Egli na kćeri
350.	5	<i>Dux magnus (Aeneas)</i>	1. stih	Sukob Eneje i Junone
351.	5	<i>Dii patrii</i> (Trojanski bogovi)	1. stih	Anhizova molba za spas obitelji
352.	2	Anoniman adresat	1. stih	Slika koja je lijepa opisana Kunićevom pjesmom
353.	7	<i>Princeps (Balthassar Odescalchi)</i>	1. stih	Povratak Baldassarea Odescalchija u Rim
354.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Likoridin miraz
355.	3	<i>Amaryllis (Theresia Bandettini)</i>	5. stih	Pjesnikinja Amarilida u Arkadiji

356.	4	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Vrlina
357.	2	<i>Clementina Rossi</i>	1. stih	Slika Clementine Rossi
358.	3	<i>Nicolaus Tiberius</i>	1. stih	Pjesme Nicole Tiberija
359.	4	<i>Quintus</i>	2. stih	Kvintov sram
360.	2	<i>Cinna</i>	2. stih	Pohvala Cinni
361.	6	<i>Quintus</i>	11. stih	Pohvala Teona
362.	2	Anoniman adresat	3. stih	Bolje je štovati Minervu nego Veneru
363.	1	<i>Theon</i>	1. stih	Lijepi Teon
364.	2	<i>Marcus Tullius Cicero</i>	1. stih	Djela Marka Tulija Cicerona
365.	3	<i>Sabinus</i>	2. stih	Ciceronova djela kao mjerilo učenosti
366.	3	<i>Anglia</i>	1. stih	Smrt Davida Garricka
367.	2	<i>Vates cordatus (Victorius Alfierius)</i>	3. stih	Alfierijeva kekropska tragedija
368.	4	<i>Amicus (Hyppolitus Pindemontius)</i>	2. stih	Tragedija Ippolita Pindemontea o Odiseju
369.	4	<i>Corvinus</i>	1. stih	Propovijedi Onofrija Minzonija
370.	4	<i>Postumus</i>	2. stih	Ocjena Vergilija i Homera
371.	3	<i>Postumus</i>	2. stih	Ocjena Vergilija i Homera
372.	3	<i>Licinius</i>	2. stih	Ocjena Vergilija i Homera
373.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Usporedba Homera i Isaaca Newtona
374.	1	<i>Pierantonio Serassus</i>	1. stih	Slika Pierantonija Serassija
375.	3	<i>Pius VI. Pontifex Maximus</i>	1. stih	Kip konja u Rimu
376.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Kip konja na stupu

377.	2	<i>Roma</i>	1. stih	Papa Pio VI. jači od Aleksandra i Bukefala
378.	3	<i>Quirinus</i>	1. stih	Kipovi na Kvirinalu
379.	4	<i>Floriduli juvenes</i>	2. stih	Povratak braće na obale Sebeta ⁷³
380.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika Wenzela Antona von Kaunitza
381.	3	<i>Gellia</i>	4. stih	Pohvala Geliji
382.	2	<i>Gellia</i>	1. stih	Ljubav starijeg Kvinta
383.	2	<i>Gellia</i>	1. stih	Kunićeve pjesme o Geliji
384.	4	<i>Torquatus</i>	1. stih	Torkvatova odsutnost ⁷⁴
385.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Lesbija
386.	5	<i>Cinna</i>	5. stih	Dar labudovog pera Cinni
387.	4	<i>Quintus</i>	1. stih	Poziv Kvintu na vrlinu
388.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Pjesnik predviđa život svojim pjesmama
389.	1	<i>Puer</i>	1. stih	Savjetovanje dječaku da uči
390.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Mudrac
391.	2	<i>Angelus Fabronius</i>	1. stih	Zahvala Angelu Fabroniju
392.	5	<i>Ignatius Boncompagnius</i>	3. stih	Vrijednost rada
393.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Vrijednost Aulovala prijateljstva
394.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Vodovod u Rimu
395.	2	<i>Fernandus</i>	1. stih	Fernandov poklon
396.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Mudrac

⁷³ Epigram je isti kao epigram 189. te zbog toga adresat neće biti brojan dva puta.

⁷⁴ Epigram je isti kao epigram 167. te zbog toga adresat neće biti brojan dva puta.

397.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Mudrac
398.	3	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Flakova mudrost pri biranju prijatelja
399.	3	<i>Amicitia</i> (prijateljstvo)	6. stih	Posjet Celija bolesnom Kuniću
400.	5	<i>Aulus</i>	9. stih	Prijateljstvo
401.	2	<i>Hieronymus</i> <i>Pompeius</i>	1. stih	Pjesme Girolama Pompejia i Kunića ⁷⁵
402.	1	Anoniman adresat	1. stih	Knjiga na dar
403.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Enrica Dionigi ⁷⁶
404.	4	<i>Philippus Honoratus</i>	1. stih	Pohvala Filipu Honoratu
405.	3	<i>Daphnis</i>	1. stih	Amarilida
406.	4	<i>Vates optimus</i>	7. stih	Pohvala pjesniku
407.	2	<i>Gellia</i>	2. stih	Odnos s Gelijom
408.	3	<i>Gerardus</i>	1. stih	Kazališno djelo Gerarda
409.	2	<i>Quintus</i>	1. stih	Pompeo Batoni
410.	5	<i>Clementina Rossi</i>	1. stih	Pismo Clementine Rossi
411.	1	<i>Amaryllis (Theresia Bandettini)</i>	2. stih	Amarlidino prvenstvo u pjesništvu
412.	4	<i>Caphnias (Angelika Kauffmann)</i>	2. stih	Pohvala Kafnijinom slikanju drevne povijesti
413.	3	<i>Lebrunia (Élisabeth Louise Vigée Le Brun)</i>	1. stih	Slika Élisabeth Louise Vigée Le Brun
414.	1	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika Élisabeth Louise Vigée Le Brun
415.	2	Adresat nije izrečen	Adresat nije izrečen	Slika Élisabeth Louise Vigée Le Brun

⁷⁵ Epigram je isti kao epigram 144. te zbog toga adresat neće biti brojan dva puta.

⁷⁶ Epigram je isti kao epigram 175.